

გეგმისი

№ 1-2

№ 1-2

1883—1907 წ.

30 იანვარი.

ზ ი ნ ა ა რ ს ი.

სალიტერატურო განმარტება: სახალწლოდ. 1 იანვარს 1907 წ.—მწარე ფიქრები, სოფლის ხუცესის.—რა აძულებს ქართველებს თავის ეკლესიასთვის ავტოკეფალიობის აღდგენას (მოხსენება მეორე).—სწორედ გაჭირდა საქმე,—სოფლის ხუცისა.—ჩვენი არჩევნების შესახებ, XX სა.—ამხანაგთ, (ლეკსი) როსტომ—გუბა ჩიქოვანის.—წერილი რედაქციის მიმართ, ბლალაჩინის მღ. მამა შათე გორდუზიანის.—ბრძენ კაცთა გონების საღაროდამ.—*წერნალ-გაზეთებდან.*—ახალი ამბები და შენიშვნები.

სწავლა და მისწავლება ჭრისტიანობის სარწმუნოებასა და ქართლ-ჯეორჯიაში: იყავნ ნება შენი ვითარცა ცოთაშინა, ვერეცა ქვეყანასა ზედა, ი. ბალუევისი.—განცხადებანი.

F 493

სახალწლოდ.

1 იანვარს 1907 წ.

ახალი წლის დამდეგს ყოველი ჟურნალ-გაზეთის მოვალეობა არის ანგარიშს მიიტანვად წარსული წლის მთელი სახელმწიფოის ხალხის ყოფა ცხოვრებაზე საზოგადოდ; გარკვევით უნდა იყოს აღნიშნული თუ როგორ მიმდინარეობდა ხალხის ცხოვრება, რა ცვლილება მოხდა ხალხის საკეთილდღეოდ და რა ელოებოდა წინ მის კეთილ დღეობას? თუ გავლილი წელიწადი უბედური იყო ხალხის პროგრესიულად წინსვლისათვის პრესამ უნდა აღნიშნოს მიუდგომლად და გულწრფელად ყველა სამწუხარო შეცთომანი, რომ შემდგეში ამორდეს ხალხი მათ განმეორებას და ამით ხელი შეუწყოს ხალხის კეთილად მიმდინარეობას. ვედებში ცოტა მაინც შეგვასრულოთ ეს მოლოდინი ხალხისა.

ჩვენ ვგონებთ, რომ რუსეთის სახელმწიფოსათვის ასი წლის განმავლობაში არ ყოფილა ისეთი უბედური დრო როგორც იყო ორი წარსული წელიწადი. არასოდეს რუსეთის სახელმწიფოს არ დახოცია ომიანობის დროს იმდენი ხალხი რამდენიც დაიხოცა იაპონიასთან ომში. არასოდეს რუსეთს არ მიდგომია იმდენი ზარალი, როგორც მიაღდა იაპონიასთან ომიანობით. დიდის ხნიდან

ვალით და ვახით მოპოებული ფლოტი და საომარი იარაღები-ორი სამი დღის განმავლობაში დაინთქა და დაიღუბა და უმეტესი ნაწილი მტერს ჩაუვარდა ხელში. ნივთიერი ზარალის გარდა უმეტესი ზარალი არის მორალური და პოლიტიკური. რუსეთის სახელი და გავლენა, მოპოებული საკუთარ შემამულეთა შედეგების აუარებელ სისხლის დაღვრით, სხვა-და-სხვა ომიანობის დროს, აღმოსავლეთში და სხვა სახელმწიფოთა შორის დაეცა და სლავიანების სახელმწიფოებშიაც დღეს მან დაჰკარგა გავლენა. სიმაგრე, რომელითაც ამაყობდა რუსეთი აღმოსავლეთში მწყნარ ოკეანესთან, აღარ არსებობს. სახელმწიფო ვალმა, რომელიც უძიმისათვ მტისმეტად დიდი იყო, უფრო მოიმატა. ეკონომიური მდგომარეობა სახელმწიფოსა დაეცა და ყველა ამას დაერთო შიმშილობა ხალხისა მოუსავლობისა გამო...

ესეთია წარსული წლების ანგარიში. ჩვენ ვვინებთ, რომ ამ უბედური წლების ანგარიშს არა თუ ჟურნალ-გაზეთი, არამედ მთელი დიდი ტომები ვერ დაიტევს. ამის გამოკვლევის უნდა დიდი დრო და თავისუფლება ბეჭდვის სიტყვისა, რომელიც ჯერ არ არსებობს...

როდესაც გარეგან მტერს შეურიგდით და ომიანობა მოისპო გვეგონა, რომ მშვიდობიანობა

დამყარდებოდა და მოვისვენებდით. მაგრამ შეგინე თურმე უმეტესი უბედურება მოგველოდა. ომიანობამ იაზონიასთან ხალხს აშკარად დაუმტკიცა, რომ იმ პირებს, რომელნიც სახელმწიფო საქმეებს განაგებენ, და რომელთა წყალობით ამდენი ზარალი ნახა რუსეთმა ომის დაწყებით, არ შეუძლიათ სახელმწიფოს მართვა-გამგეობა ხალხის დაუხმარებლად.

თავიანთ მოხოვნილებას ხალხი ამტკიცებდა მით, რომ შეგნებული ხალხი წინააღმდეგი იყო ომიანობისა იაზონიასთან და ამისათვის მოითხოვეს, რომ ხალხს მისცემოდა უფლება მონაწილეობა მიეღო სახელმწიფო მართვა-გამგეობაში. ხელმწიფე იმპერატორმა მიანიჭა 17 ოქტომბერს ეს უფლება ხალხს, მაგრამ რუსეთის სახელმწიფოს ბიუროკრატია კონსტიტუციის მაგიერ ხალხს მისცა სათათბირო, რომელიც სრულებით არ ემსგავსება კონსტიტუციას. ხალხმა მოითხოვა კანონმდებლობით სათათბირო და ესევე განიმეორა პირველმა მოწვეულმა სათათბირომაც. სათათბირო დათხოვილ იქნა და დაიწყო რეაქცია. ერთად ერთი ნუგეში ჰქონდა ხალხს იმისი, რომ დამსჯელ რაზმებს, რომელნიც დაიგზავნენ მთელ სახელმწიფოში და განსაკუთრებულ განაპირა ქვეყნებში დავალებული ჰქონდათ არ შენებოდნენ უღანაშუროთა და უბრალოთა, მაგრამ მრავალს ადგილას მოსტყუებდნენ. აღარ იყო გარჩევა ბრალიანის და უბრალოსი, ერთად მოვედინა ყველას ცეცხლი და აოხრება. იაზონიასაგან დამარცხებულნი მიესიენ ხალხს და მთლად მათი სიმდიდრე გაანადგურეს და დაღუპეს.

მართალია ომიანობის დროს, როცა ერთი ხალხი მეორეს ეჩხუბებდა, ადგილი აღარ აქვს შებრალებას, ყოველივერი ძლეული მებრძოლისაგან ცეცხლს მიეცემა და თვითონ მებრძოლნიც იყლიტებიან სანამ თავს არ მოიხრიან და შებრალებას არ სთხოვენ გამარჯვებულს. მაგრამ არსად წაგვიკითხავს და არც გვსმენია, რომ ჯარის კაცი თავიანთ მოძმეთა, ერთის სარწმუნოებისა, ერთი რჯულისა და ერთი სახელმწიფოსისა ისე შეუბრალებლად მისვოდეს ხალხს, შერმე მაშინაც როცა პურმაროლით, ხატებით, ჯვრებით და ბაირაღებით ეგებებიან, როგორც ეს მოხდა მრავალს ადგილას დამსჯელი რაზმებისაგან. იმას არ ვამბობთ, რომ ხმა არ გავეცათ სადაც მათ ეწინააღმდეგებოდნენ და ეჩხუბებოდნენ, მაგრამ, არ გვესმის, როგორ უნდა მოხდეს იქ

ეს აკლებს სადაც არავითარი იარაღი არ აქვს და ერთიც არ გამოსულა საბრძოლველად? პირიქით თვითონ ეს ხალხი იგლიჯებოდა, იცარცვემოდა და ისიცებოდა, მაგრამ მისი მფარველი და დამცველი არავინ არ იყო... აღარ იყო გარჩევა აღარც შენიანებიან აღარც უცხოთაგან. ხალხი ორ ცეცხლს შუა იყო და არის დღესაც, თავიანთებისაც ეშინია და გარეგანებისაცა, ერთიც ხოცავს და ჯლეტს და მეორეც არასოდეს ხალხს ესეთი ტანჯვა არ გამოუცლია. ამ სამწუხარო მოვლენამ, ბრალიანის და უბრალოსი გაურჩევლობამ მეტის მეტად გაუტეხა ხალხს გული და დიდი დროა საჭირო ამ გატეხილი გულის გასამთვლებლად...

ყოველი კაცი მოველის ცხოვრების ცვლილებას, ყველა კარგად სცნობს და გრძნობს რომ ესეთი მდგომარეობა შეუძლებელია, ყოველად აუტანელია. ვერ მოვიტოვებთ პირველ ხანებში დუმა იქნება, სათათბირო, თუ რაც გინდათ უწოდეთ, რომ ყოველივე მისი მოქმედება სწორედ მშვენიერი და რიგიანი იქნეს, მაგრამ ყოველი კაცი, ნასწავლი და უსწავლი, დიდი და პატარა, მღვდელი და ერი, მორწმუნე და ურწმუნო გაღვიძებულია და მოველის ცხოვრების ცვლილებას. რეფორმების შემოღების ამბავი 17 ოქტომბერს თვით ხელმწიფემ აუწყა ხალხს. მაშასადამე მისი მოსპობა, უკან დაბრუნება ყოველად შეუძლებელია, თუ ვინმე ფიქრობს ამას...

ყველა გრძნობს და მოველის მცირეს დროში რაღაც გამოუთქმელ სასიხარულო ამბავს, მაგრამ თუ სასიხარულო არა იქნება-რა მაშინ მოველის კიდევ რაღაცა უბედურებას. ესეთია ამ ახალიწლის დადგომისას ყოველი კაცის გულის გრძნობა და მოლოდინი. დემრთმან ინებოს და გამართლებულიყოს ჩვენი გულის კეთილი გრძნობა და სურვილი!..

ვისაც კაცობრიული გრძნობა შერჩენია, ვისაც ღვთის მსგავსება და ხატება აქვს, ვისაც ცოტაოდენი სიყვარული აქვს თავის სახელმწიფოსისა და მამულისა ყველა უნდი სულით და გულით, მაცადინობდეს, რომ ბოლო მოეღოს ხალხის ამ უბედურ მდგომარეობას და მიეცეს მას ისეთი მართვა-გამგეობა, რომელიც მიანიჭებს მას კეთილდევობას და მყუდრო ცხოვრებას, რომელიც აღადგენს მას სულიერად და ხორციელად.

ჩვენ ნიადაგ ვლოცვილობთ ყოველთა ერთ-

ბასთავის, ხალხშიაც ბევრს ვაძიხიან ერთობაზე, მაგრამ აშკარად მტკიცდება, რომ ჩვენში კიდევ არ არის ერთობა. ვიდრემდის ეს ერთობა არ დაარსდება ჩვენში მანობამდისინ ჩვენი ცხოვრებაც უფერული დარჩება...

ვაუმარჯოს ყოველთა ერთობას! შორს ჩვენგან პარტიობა და პარტიული ბრძოლა, დამამდაბლებელი და გამათახსირებელი ხალხისა და ყოველი პასიონანი კაცობრიული გრძნობისა და მიმართულებისა!..

სოფლის ხუცისი

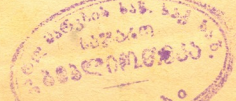
მწარე შიშრები

შინ იტყვის, რომ თავისუფლება ბეჭდვითი სიტყვისა კარგი და ხალხისათვის დაუფასებელი არ იყოს? ვინ იტყვის იმას, რომ კაცის გული და სული არ სტკებმა და სრულიად არ ყმაყოფილდება მაშინ, როცა თავისუფლად შეუძლია გამოსთქვას თავისი ჭირვარაი და სიხარული, აზილოს ყოველ კაცს ცული საქციელი და მოქმედება, შეეწიოს თავისი სიტყვით და აზროვნებით დაჩაგრულთა, უმართლოდ დევნულთა! მაგრამ ეს თავისუფლება ბეჭდვითი სიტყვისა, დიდი სასარგებლო ხალხისათვის, უსარგებლო და დიდი უბედურობის მომტანია მათთვის, რომელთაც არ ესმისთ და არ გაეგებათ ეს თავისუფლება. იქ სადაც კაცის პიროვნება ერთ კიტრად არ ფასობს, იქ სადაც კაცის პიროვნების შეუხებლობა გაათახსირებულია, იქ სადაც ტვინდაცები, ქეუა დაბნეულები და სულით ავათ-მყოფები სამწერლო ასპარეზზე გამოდიან, ბეჭდვითი სიტყვის თავისუფლება დიდი ზარალის მომტანია. ამისთანა მწერლებს უფრო მეტი ზარალი მოაქვს ხალხის კეთილდღეობისათვის ვინემ ყაზადებს. ყაზლები ერთ ადგილას მოქმედებენ ბოროტად და სხვაგან ხალხი თავისუფალია მათი აკლებისაგან. ქეუა დაბნეულ მწერალთა წერილებს კი ყველგან კითხულობენ და ყველგან მოიმიჯან დათესილის ნაყოფს...

დიდი ხანია რაც ბეჭდვითი სიტყვის თავისუფლება არსებობს ამერკიში, ინგლისში და სხვა ევროპის სახელმწიფოებში, მაგრამ ეს განაოლებული ხალხიც კი ვადადის ხოლმე ხანდისხან წრებს და

კადრულობს ზოგიერთ პირთა პიროვნების შეურაცხყოფას. ამას ამტკიცებენ სასამართლოს განაწინები, რომელთაგანაც ცხადად სჩანს დამნაშაობა ზოგიერთ მწერალთა. თუ იქ, სადაც კაცის პიროვნება დაფარულია და ხელ-შეუხლებელი, თუ იქ, სადაც ზრდილობიანობა ვაღმერთებულა აღმოჩნდებიან ხოლმე უზრდელი მწერლები რა უნდა ვიფიქროთ ჩვენში, სადაც ზრდილობა არ ესმისთ და კაცის პიროვნება ერთ გროშად არ ფასდება. რა უნდა ვაფიქროთ ჩვენში, სადაც ცილის დაწამება, კაცის ვაღანძვლა და გაათახსირება ზოგიერთებს თავის ხელობად გაუხდიათ?..

ეს მწარე ფიქრები გამოიწვია ჩვენში ქურნალ-გაზეთებში წაკითხულმა სტატიებმა. ერთს რუსულ გაზეთში იყო აგერ წინეთ დაბეჭდილი შემდეგი: „ერთი ვაჭარი მიდიოდა ქალაქში სავაჭრო ნივთების სასყილად. გახში შემოაღამდა. საღამოს დროს გზის ახლოს დაინახა მღვდლის სახლი, მუხეცია და სთხოვა მღვდელს: მამაო! ქალაქში მიდივარ სავაჭრო ნივთების სასყილად. მეშინია უბრალო დუქანში დაბინავებისა, რომ არ გამეცარცონ, გთხოვთ გამათევინოთ დამე, თქვენნი არა მინდა რა, მე მაქვს ყველაფერი. მღვდელმა სასიამოვნოთ მიიღო და სასიამოვნოდ დაურჩა, რომ იმასთან დაბინავება საიმედოთ მიიჩნია: თქვენ, შვილო, ჩვენი სულიერი შვილები ხართ და ისე შეგძლიათ მოხვიდეთ როგორც მამასთან... უთხრა მოძღვარმა. ესლა საშიშოა ფულიანი კაცის დაბინავება სხვა ადგილას. დაბინავდა ეს ვაჭარი მღვდლის ერთ ოთახში „პოვოვსკა“ და ცხენები ეზოში დააყენეს. ყველამ დაიძინა მღვდლის ოჯახში, მაგრამ მღვდელს არ ეძინა. ის მეორედღეს წირვას ემზადებოდა. ჯერ ილოცა და ლოცვის შემდეგ დაწვა, მაგრამ სხვა-და-სხვა ფიქრებმა არ დააძინა. „ვაჭარს ბევრი ფული აქვს ალბათ, ფიქრობს მღვდელი.“ ადგა და შევიდა მორადლებით სტუმრის ოთახში და შეწერდა. ღრმათ მიძინარს - ხვრინვა მოესმო. გამობრუნდა უკან და შევიდა ისევ ოთახში, ხელში უკავია დიდი რკინის ურო. ერთი მაგრად დაჭრა თავში და ტვინში ჩაეფლა. სუნთქვა შესწყდა და კაცი სრულებით აღარ განძრეულა. „ღმერთმან განვისვენოს,“ ერთი უთხრა და ჯიბეს მივარდა. ამოაოცლა მთლად რაც ფული ჰქონდა. მკვდარი გამოიტანა გარეთ, დადვა პაოზკაზე, შეუბა ცხენები, გამოიყვანა და დააყენა გზაზე,

გარეკა და გაისტუმრა, ჯერეთ ისევე დამე იყო. გათენღბისას მგზავრებმა შენიშნეს მოკლული კაცი და შეიქნა ერთი ძიება და პოლიციის გამოკვლევა, მაგრამ მკვლელი, რასაკვირველია, არ აღმოჩნდა... მღვდელს იმ დღეს წირვა აღარ უნდოდა, მაგრამ მღვდიონემ მეთვთაო საათზე ზარების რეკა დიწყო. ეწყინა მღვდელს, მაგრამ რას იზამდა, წვიდა. მივიდა, შეემზადა წირვას, მაგრამ, ვაი იმ წირვას! გაათავა როგორც იქნა წირვა. მღვდიონემ რაღაცაზე გარეთ გაზახანა და თვითონ ტრაპეზში დარჩა. ნახა ერთი ბაწრის ჩამოსაკიდებელი კოტა და კუბოს ასაწვეი ტილოთი თავი ჩამოიხრჩო. ბოლოს ყველაფერი აიხსნა, მაგრამ საქმის გასწორება კი აღარ შეიძლებოდა! აღშფოთებულნი იყო მკითხველი საზოგადოება. ყოველი მკითხველი ზიზღით უყურებდა ამის შემდეგ მღვდელს და მათ ანაფორას... შეიქნა კითხვა—გამოძიება თუ საღ მოხდა ეს? ვინ იყო ეს მღვდელი და ან ვინ იყო ვაჭართაგანი მოკლული? მაგრამ გამოძიებამ აღმოაჩინა, რომ არსად ამის მსგავსი არა მომხდარა-რა. თავიდან ბოლომდის ეს ამბავი გაზეთისა იყო სიცრუე და ავტორის გამოგონება იმ მიზნით, რომ სამღვდელოების მნიშვნელობა დასცეს ხალხში და ყოველ კაცს ზიზღი აღუძერას მღვდელ-მოძღვარზე და ყოველი ნღობა და რწმენა დაუეარგოს მას. რა უნდა ვისტკვათ ამისთანა მწერლებზე, ან იმისთანა ჟურნალ-გაზეთებზე, რომელნიც სიხარულით მიიღებენ ამისთანა ცრუ ამბებს და მოათავსებენ თავიანთ გამოცემაში ვერაგულის მიზნით?..

სწორეთ ამისთანა მწერლის ჯგუფს უნდა ეკუთვნოდეს ვიღაცა მწერალი ი. ნ — ძე, რომელიც ხშირად სწერს სხვა-და-სხვა შინაარსის წერილებს. როცა კითხულობ ამ კაცის წერილებს გაკვირებული შენ თავს ეკითხები: ეს კაცი ერთი და იგივეა თუ მისი სახელით კიდევ სხვა ვინმე უფიცო და უგზური სწერს? წიკითხავთ ერთ სტატიას და მოგწონს მისი მსჯელობა და ლოლიკაც, მაგრამ როცა წიკითხავთ მეორეს, განსაკუთრებით სამღვდელოებისა და სარწმუნოების შესახებ სტატიებს, თქვენ გებადებათ ის აზრი, რომ ეს კაცი უთუოდ ქუთა დაბნეულია და სრულებით არა გეგვება-რა არც სარწმუნოებისა და არც სამღვდელოების საქმისა. ბოდავს და მსჯელობს რაც მას თვითონ მოსწონს და რასაც მისი ტვინი ფიქრობს, სრულებით არ აქცევს ყურადღებას და-

ნარჩენი კაცობრიობის რწმენასა და მსჯელობას. თავის მოსაზრებას აფუძნებს ისეთ ბავშურ ზღაპრებზე, რომელსაც არ იკადრებს სულ მცირე ნასწავლი კაციც.

მკითხველი, რომ ამაში ნამდვილად დარწმუნდეს თვითონ ვალაპარაკოთ ეს ვაჭებატონი. აი რა მარგალიტებს სწერს იგი:

მღვდელი სინათლეს აქრავს.

ერთმა მოსოველმა პროფესორმა სტუდენტებს თავი მოუყარა თავის სახლში და შემდეგი ცდა მოახდინა. აანთო სანთელი, სტოლზე დადგა და ჰკითხა სტუდენტებს: ვინ არის, თქვენის აზრით, რუსეთში სინათლის ჩამქრობილი? მოულოდნელმა კითხვამ ციკათი დაადიჭრა სტუდენტები პროფესორის სანთლის წინ დაჯდა, პირი იმის პლს მიუშვირა და წარმოსტყვა სიტყვა «прогресс» (პროგრესი); სანთელი არ გაქრა. შემდეგ სთქვა სიტყვა «нравственность» (ზნებობა): სანთელი არ გაქრა; კიდევ წარმოსტყვა სიტყვა «глаголство» (პატოლნება); არც ახლა გაქრა სანთელი. შემდეგ სთქვა სიტყვა — «поп»! (მღვდელი). სანთელი იმ წამსვე გაქრა.

ეს ამბავი გამახსენა ვახ, «რუს. ვედ.»-ში მოთავსებულმა საფელიდან მოწერილმა ერთმა საგულისხმეო კორესპონდენტიამ, რომელიც ადგილობრივ მღვდლის სინათლის ჩამქრობ მოღვაწეობას შეეხება. ამ სასიკვდილო სასულიერო გავს მოუწადინა ღლევადელ საქობროტო სავნის შესახებ ეკლესიაში ქადაგება. ადვილად წარმიადგენთ, მკითხველო, როგორ დინჯად და გულ-დასმით მოემზადებოდა იგი ამ საყურადღებო საქმისათვის. იგი უნდა შეზებოდა ღლევადელ მოძრაობას, ხალხში გაღვივებულ თავისუფლების და სხ.

იმის დასამტკიცებლად, რომ სამღვდელოება მტერია განათლებისა და იგი სულით და გულით მაცადინობს, რომ ხალხი სინნელის მორავში სკურავედეს, ჩვენ შესანიშნავ მწერალს, მოჰყავს ესეთი ახიზებული ბავშური არაკები. ამისთანა სამასხარო ფაქტებით არწმუნებს უფიც ხალხს, რომ სამღვდელოება დიდად მაცადინობს, რომ ხალხი არ განათლდესო. ეს ხომ სიცრუეა. აიღეთ და სთქვიეთ რამდენჯერაც გნებავს სიტყვა მღვდელი, არასოდეს სანთელი არ დაქრება. სიტყვას «პოპულ» არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს. სიტყვის გათავებისას ჰყერს თუ შემერავ სიტყვა «პოპი» იქნება თუ სოციალ-დემოკრატი, თუ ფედერალისტი, ბურჟუა თუ პროლეტარიატი მაშინვე გაქრება სანთელი. დიად, მთელი წოდების გასაღამდავად და საზარელი ცილის დასაწამებლად არ კმარა ესეთი ბავშური ანე-

გდობები. გაიგეთ რომ უვიც ხალხს ამით რყენით და ართმევთ ყაჩაღურად მას ურომლისოდ ცხოსრება არ შეუძლია... გაიგეთ და შეიგნეთ, რომ ხალხის გონებით განათლებამ ძლიერ წაიწია წინ. ისწავლა ცურვა ზღვაში თევზით. ისწავლა ფრენა ჰაერზე ფრინველივით; ერთი ქვეყნის კუთხიდან მეორე კუთხეში, ძლიერ შორს, ესაუბრება კაცს, მაგრამ ყველა ძველ დროს შენატრის და ცხოვრება კაცისა უფრო უსიამოვნო და გაკირვებულია. რა გვაკლია? ერთმანეთის სიყვარული, რომელიც ქრისტემ გვაძლევს. მაგრამ ქრისტესაც და მის მცნებასაც ხელა ხომ უარს-ყოფენ!.. ქვეყნის დასაწყისიდან ყოველნაირი რეჟიმი სკადეს, მაგრამ არც ერთმა სამოთხე ამ ქვეყანაზე არ დააყარა მისთვის, რომ ერთი ერთმანეთის სიყვარული არ არის; არ არის ჩვენში ერთობა—ერთობის მაგიერ, ჩვენ სამარცხნიოდ და ჩვენ დასალუგავად, ათას-ნაირ პარტიებს ვაარსებთ... ეს არის ერთობა?!

ავიღოთ კიდევ მეორე სტატია ამ ახირებული მწერლისა, რომელიც მთელ სამღვდლოებას ლანძღავს და სახელს უტყებს. აი ეს სტატია:

ვისაც მოსკოვი უცხოვრია, ეცოდინება. რომ იქაურზე უმუქესნი სამღვდლოება მთელ დღეა მიჯის ზურგზე არ მიიძვინება. ეს სააქაო იმით უკვე თავის კუთხის სამოთხედ გადაქციეს. კარ-და-კარ ეტლით ხატებს დაატარებენ; განსაკუთრებით მდიდართა ოჯახებს უშორებენ სტუმრობას, რადგან იქ კარგი ჯილღა და მუსუქანი ლეუგულებათ, ისეთი მავალეობა მოხდა იქ, რომ მდიდრებისათვის გამართულ საროსკიბო სახლის პატრონმა მოიწვია მღვდლები ხატით შენობის საკურთხებლად და მღვდლებიც ეწვივნენ, რასაკვირველია...

როგორც ბუ-ლამბის წყვილად, ისე სამღვდლოებაც ყველგან ხალხის უვიკობას ეტრფის, რადგან სიბნელეში იგი თამამდ ნაჯირობს.

ნაპალეოზ პირველმა კარგად იცოდა სამღვდლოების უმწიკური ორენობი. იმის ცხოვრების აღწერაში შემდეგი ფრიალ საყურადღებო ამაზე მოხდა. როცა ნაპალეონმა იტალიის ცნობილი ქალაქი ფლორენცია დაიპყრო, სამღვდლოებამ შემდეგი ოინი იხმარა იმის წინააღმდეგ ხალხის ასაჯანყებლად. მოახლოებული იყო ხალხის მიერ ფრიალ პატივცემული დღესასწაული, როცა ყოველი მხრიდან დიდებულ ტაძარში თავ-მოყრილ ხალხს შემდეგი სასწაული ეჩვენებოდა: იქ დაცულ ერთ წმინდანის ნეშტს თვალთვან წმინდა ცრემლი ეწვეთებოდა, რაიცა ისე სწამდა ხალხს, რომ რწმინდანი კმაცოფილია მათი და აღტაცებული ცრემლებით ეგებება.

ნაპალეონის შემოსევის შემდეგ ეს სასწაული აღარ მოხდა, რამაც ერთობ დადიკრა ტაძარში თავ-მოყრილი

ხალხი. ეს რომ ნაპალეონმა გაიგო, ფლორენციის უმაღლესი სამღვდლონი დაიბარა თავის სასახლეში, უშვერის სიტყვებით გამოლანძღა და სასტიკად უბრძანა: ამ საღამოსვე ისევ თავი მოუყარეთ ტაძარში ხალხს და, თუ სასწაული არ მოხდა, დღეა-მიწაზე თქვენ სახსენებელს გავაქრობო.

რასაკვირველია, სამღვდლოებამ ნაპალეონის ბრძანება მეფითად აასრულა. ხელ-ახლად თავ-მოყრილ ხალხს სანატრელი სასწაული მოეგინა და ხალხიც დასშვიდა.

გასაკვირველი არ არის, რომ სახლის ბალაგრის საკურთხებლად სამღვდლოება მოიპატივეს. მოხდა, რომ ეს სახლი შემდეგში საროსკიბოდ გახდა. რა შუაშია აქ სამღვდლოება? რაიცა შეეხება ხატების ტარებას კარ და-კარ ეს, მართალია მაგრამ სამღვდლოება თავისით კი არ დადის ხატებით კარ-და-კარ, არამედ რიგით ჩაეწვრებიან და შეიძლება რიგი მიზოვნელს ერთი თვის შემდეგ შეხედეს! არ გაგონია არავისგან, რომ მიუპატეიებლად ხატი წაესვენებინოსთ ვისთანმე. სიკრუე და საზიზარო ცილის წამება არის, ვითომც მოსკოველი მღვდლები კარ-და-კარ კარვით ხატს დაატარებენ და მერე ფულებს სთხოვდენ ამისათვის. არიან მართლა მრავალნი, რომელნიც ავათ-მყოფობის დროს მოისურვებენ ხატის მისვენებას თავის სახლში და ამ ხატის წინ სიამაღლობდენ ან სათხოვარ ლოცვას შეასრულებინებენ სამღვდლოებას. რა ნეტარებას და ყმაყოფილებს მიიღებენ ეს მლოცველები ამ ხატის მისვენებით და მის წინ ლოცვით იმას ვერ მიანიჭებს ასი და ათასი ბ. ი. ნ.—მისთანა განათლებული. ეს მლოცველები არავის თავის ამნაირი ქცევით ზარალს არ აყენებენ. არავის არა აქვს ნება კაცს ყაჩაღურად წაართვის და უარი თქმევიროს თავის რწმენაზე და მის ნაცვლად თავისი ახირებული რწმენა მიალეზინოს. ეს წინააღმდეგი იქნება კაცის პიროვნებისა და თავისუფლებისა. განა ცოტანი არიან თავისი ახირებული რწმენით ამ ცოდელი ქვეყანაზე, რომ მით არავენ ძალას ან ატანს და არავინ ეხება მათ ახირებულ რწმენას? რა შედარება აქვს ბ. ი. ნ.—მეს ფილოსოფოს დიოგენთან, მაგრამ ისიც ხომ ახირებული რწმენის და მიმართულების კაცი იყო. მთელს სიცოცხლეში ქადაგებდა, რომ სახლების ნაცვლად თითო ბოქვა მოეპოებოდათ და ღამიამობით დასაძინებლად ამ ბოქვებში შემძვრალეყენენ ხოლმე. მისი გამომანგარიშებით ამით მილიარდები

რჩებოდა ხალხის სწავლა-განათლებისათვის. ამასთან რამდენი იქიდავა, რომ თევის უმი უნდა სჯამონ და არა მოხარშული და შემწვარიო. ამას რომ ქაღალგება ნამდვილად თვითონაც ასრულებდა და თუ სხვები არ ისმენდნენ მის ქაღალგებას არავის ლანძღავდა და ძალიდობას არ ხმარობდა...

ავიღებ, მაგალითად, თვითონ ბ. ი. ნ.—ძეს და მის რწმენას. ერთ მომაკვდინებელ ცოდვად და უსჯულდობად მას მიაჩნია ხორცის ქამა, რადგან, მისი აზრით, ცხოველების სისხლის დაღვრა და კაცისა ერთი და იგივეა. კაცისაგან ხორცის ქამა შეუძლებელია მისი აზრით. დიდი რვევნობა იქნება რომ ვინმე ი. ნ.—ძის რწმენას შეეხოს და მოითხოვოს მისგან, რომ უთუოდ ქათმის ხორცი ან სხვა ცხოველისა სქამოს. რომ მართლა ღმერთი გასწყურეს და ი. ნ.—ძის მოძღვრება შეისმინოს კაცობრიობამ ადგილი არ დარჩება დედა-მიწაზე, სულ ცხოველებით აივსებოდა ქვეყანა; პროლეტარებს კი *არა ბურჟუაზებსაც ადგილი აღარ დარჩებოდა და ჩვენ ყანებს ხომ ღორებო, მგლები და დათვები შთანთქამდნენ!?

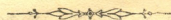
საოცრად მაკვირვებს ზოგიერთი კაცების მსჯელობა და მოქმედება. ბ. ი. ნ.—ძის კომპანიის ზოგიერთი პირები დიდ შებრალებას და მზრუნველობას იჩენენ ცხოველების შესახებ. მათა შებრალება იქამდის მიდის, რომ ტანისამოსში გაჩენილ მკენარ არსებათა მოშორებაც მტარავლობად მიაჩნიათ!.. დიდება მათ სულ გრძელობას! საკვირველ არს და გაუგებელ ჩვენთვის ტილთა და რწყილთა შებრალება, ხოლო მოძღვართა და მღვდელთა ლანძღვა-გინება და სასიკვდილოდაც გამეტება!.. მიუტყვევ, უფალო, რამეთუ არა იციან თუ რას, სწერენ!..

უკანასკნელი შენიშვნა ბ. ი. ნ.—ძისა ნაპალეონის ცხოვრებიდამ მოყვანილი სრულებით მტკნარი სიტრუეა და გამოგონება სამღვდლოების დასამცირებლად. იტალიის ქალაქს ფლორენციაში ნაპალეონს სასახლე არ ქონებია. იმან დროებითად ვაიარა და დაიპყრა ეს ქალაქი ისე როგორც სხვა სახელმწიფონი ევროპისა. იმის წინააღმდეგა ფლორენციის ქალაქის ხალხს არ შეეძლო მთლად ეკლესიებიც რომ დაემტკნრა. ამ ცრუ ამბის დაწვერი დიდთ შემტყარია თუ იმას ფიქრობდა, რომ ნაპალეონი ამისთანა ახირებული ამბით სახელს მოიხვეჭდა. სიტრუეა ისიც, რომ ფლორენციაში წმიდანის

ნეშტი ყოფილიყოს, რომლის თვალებიდან რცემლი ღნლიოყოს. რცემლების ღნა ხატების თვალებიდამ გამოგონილია იმისთანა პირებისაგან, რომელნიც სულით და გულთ მაცადინობენ სამღვდლოება შეიძულონ მრველს და დაუკარგონ მათზე ყოველივე რწმენა, მაგრამ ამაოდ!..

იყო, არის და იქნება ბრძოლა კეთილისა და ბოროტისა, სიმართლისა და უმართლოებისა, სიყვარულისა და სიძულვილისა და ეს ბრძოლა მიისპობა მხოლოდ მაშინ როცა ეს ქვეყანა დასრულებდა. არც ერთ ღუმეს და არც ერთ სახელმწიფოს მართვა-გამგეობის საუკეთესო რეეიმს არ შეუძლია ამ ბრძოლის მოსპობა.

სოფლის ხუტეი.

რა აიძულებს ძარბველებს თაჰის ეკლესიისათვის ავბოკაჰალოზის აღდგენას.

(მობსენება მეორე*).

ნიგება ამა კითხვისა მოკლეა — უფლება ისტორიული, კანონებრივი და დღევანდელი სატიარლი მდგომარეობა საქართველოს ეკლესიისა. პირველი ორი მხარე ამ კითხვისა ჩვენ განვიხილეთ პირველ მოხსენებაში, გვრჩება ამ მეორე მოხსენებაში მოსაყვანად უფრო დიდი და შესამჩნევი ფაქტები ჩვენი ეკლესიური ცხოვრებიდან. რომ ჯეროვანად დავანახოთ მკითხველს და განვმარტოთ ეს ფაქტები საქითა უკან მივიხელოთ. ყველაზე უმაღ უნდა აღვიაროთ, რომ არ არის მართალა ის აზრი: 1) რომ საქართველოს ეკლესიის კითხვა წამოყენებულია ვითომ უკანასკნელი ხალხის რევოლიუციონური მოძრაობისაგან და სარჩულად უღვეს პოლიტიკური მიზანი და 2), რომ საქართველოს სამღვდლოებასა და ხალხის მხრით არ გამოთქმულა არავითარი წინააღმდეგობა სინოდის მართვა-გამგეობის წინააღმდეგ. პირველი აზრი განქარდება სრულებით, თუ ვიტყვი, რომ რევოლიუციონერები (სოციალ დემოკრატები) უარს ყოფენ ეკლესიასაც, ქრისტიანობასაც და ეროვნებასაც, ამისათვის გასაოცარი იქნება მათ მიაწეროს კაცმა აღძვრა საქარ

თველოს ეკლესიის ავტოკეფლობისა. გასაოცარი გაუგებლობაა. საქორა ბოლოს მიანც შეეხედით კითხვას პირდაპირ და შევიგნოთ, რომ საქართველოს ხალხის სურვილს აქვს პირდაპირ განსაკუთრებულთ ეკლესიური ხასიათი ზ ანა პოლიტიკური. ეკლესიური კითხვა, როგორც უწყვიან, ქართველ ხალხთათვის იყო ერთი საპატრიო კითხვათაგანი მრავალ საუკუნოების ისტორიაში. რუსეთის ეკლესიებისა ემჩინევა ეხლანდელ დროში სურვილი მოავაროს უმჯობესად ეკლესიური მმართველობა და აღადგინოს პატრიარქობა, მაგრამ არაფის არ მოუთავაში ის აზრი, რომ ეს ამისთანა კანონიერი მისწრაფება მიაწეროს საზოგადო ხალხის პოლიტიკურ მოძრაობას. საზოგადო სახელმწიფოს რეფორმების გამოცხადებასთან დაიწყო საეკლესიო რეფორმებიც საქართველოში. იგი უნდა დაწყებულიყო, და არ შეიძლებოდა არ დაწყებულიყო, განსაკუთრებით ესლა. იმ დროს, როცა იწყება ნამდვილი და ჯეროვანი წყობილება სახელმწიფოს ცხოვრებისა საქართველოს მართლმადიდებელს ეკლესიასაც სურს აღადგინოს თავისი კანონებრივი წყობილება. გავსინჯოთ—ვენახოთ, რამდენად საფუძვლიანია მეორე მდგომარეობა. მივიქცეთ ისტორიული ფაქტებისადმი, რომელიც ჩვენ ვიცით. ჯერეთ ნოტაში, მირთმეულს ქართველთა რწმუნებულთაგან აპრილის თვეში 1801 წელს საქართველოს ხალხის სახელით, იყო გამოცხადებული, რომ დაშთენილიყო წოდება და თანამდებობა ქათალიკოსისა.¹⁾

1802 წელში, ერთი წლის შემდეგ საქართველოს თავის ნებთ შეერთებისა რუსეთთან, კახეთის თავდა-აზნაურობამ განაცხადა: როცა მათ (მტერთა) დაგვიმორჩილეს, არც მაშინ და არც მის შემდეგ არ გვართმევდენ მეფის წოდებას, არც მღვდელთმთავრობას გვიუქმებდენ.²⁾ 1810 წ. 1 მარტს ურბნისის სამწყსომ ითხოვა შუამდგომლობა ა. პ. ტორმასოვის წინაშე ურბნის საარქიერო კათედრის აღდგინებაზე, მაგრამ რაღაცა უცნობი მიზეზისა გამო ეს ითხოვნა უაღვილოდ იყო შერაცხილი³⁾ 1817 წელსა თელავის მახრის თავდა-აზნაურობამ ითხოვა,

ქართლ-კახეთ-იმერეთის სინოდის კანტორაში, რომ ექვსი მღვდელთმთავრების კათედრის გაუქმების შემდეგ კახეთში ერთი მღვდელთმთავარი მიანც დანიშნონ ქორ-ვისკოპოსის წოდებით, რომ ის ნიადაგ სტავოგრებდეს კახეთში, მაგრამ ეს კანონიერი ითხოვნაც უარ-ყოფილ იყო.⁴⁾

კიდევ პროტესტი დასავლეთის საქართველოს სასულიერო წოდებისა 1820 წელში, რომელიც ოფიციალურად წოდებულია საეკლესიო ბუნტად და გათავებული ორი მოხუცებული მღვდელთმთავრების გაძევებით, რომელთაც არ ისურვეს დამორჩილება უწმიდესი სინოდისა და უკანასკნელ შეძლებისამდისინ მიცადნობდენ დაცეკათ თავის ეკლესიის უფლებანი⁵⁾. არა ოფიციალური პროტესტის წყალობით, შუამდგომლობა ქართლ-კახეთის-იმერეთის სინოდის კანტორისა 1840 წელში, რომ ქუთაისში დანიშნულიყო რუსის არქიერი არ დამტკიცდა. ამ მიზეზისა გამო იმავე წელში არ იყო შეწყნარებული შუამდგომლობა სინოდის კანტორისა, რომ გორის სავისკოპოსო კათედრაზე დანიშნულიყო რუსთაგანი არქიმანდრიტი, რადგან ვითომც კანდიდატები ამ ადგილისა ქართველთა შორის არ იყვნენ!

უწმიდესმა სინოდმა დაამტკიცა ეს წარდგინება, მაგრამ ხელმწიფე იმპერატორმა ნიკოლოზ პავლეს ძემ კეთილ იჩება ამ საქმის შესახებ სინოდის მოხსენებაზე შემდეგი საყურადღებო რეზოლიუციის დასმა: „თანხმა ვარ, მაგრამ ცოდნა ადგილობრივი ენისა იქ მიუცილებლად საქორაზე, რომ დასულ იქნეს ჯეროვანი გავლენა ხალხზე, და ამისთვის სასურველია გამოჩრეულ იქმნეს იმისთანა პირები, რომელთაც იცოდენ ადგილობრივი ენები დღდა განათლებულნიც რომ არ იყვნენ იმდენათ რამდენათაც აქ საქორანი არიან⁶⁾. გურიის თავადებმა და აზნაურებმა მისცეს ექსპარხოს ველენის 1841 წ. ითხოვნა, რომელშიაც განაცხადებდენ, რომ გურიის მხარეში ვისკოპოსის კათედრის დახურვის შემდეგ სარწმუნოება დაეცა და გურულები თათრის სამხ-

1) პროფესორი ა. ა. ცაგარელი. გრამატები და სხვა ისტორიული საბუთები, რომელნიც შეეგებინა საქართველოს ტიპი მეორე, გამოცემა 1. გვერდი 201 პ. 7.
 2) იხ. აქტები კვ. არქ. კომ. ტომი 1, გვერდი 388.
 3) საქმე საქართველოს დიკასტერიისა 1811 წ. № 4.

4) საქმე სინოდის კანტორისა 1817 წლის № 280.
 5) ერთი ამ მღვდელთ-მთავართაგანი მოხელეთაგან ცემთ გზაში სურამის ახლოს გარდაიცვალა და მკვლარი ატარეს ცხენით ანანურამდის და ამ ეკლესიაში მარხია, მეორე-ი რუსეთში გარდაიცვალა. შეიძლება გაქცევა დაპირა ამ მღვდელთმთავარმა და ამიტომ მოექცევენ ასე!..
 6) საქმე ს. კანტორისა 1841 წ. № 6240.

ღვარზე მსოფრევენი საჭიროებენ პირდაპირ მწყემსთ-
 მთავრის დარიგებას, მოძღვრებას და ზნეობით
 მხრით მათ დამოძღვრას და სარწმუნოებისა და ზნე-
 ობის განმტკიცებას, ამისათვის შეამდგომლობას
 ითხოვენ, რომ მათ დანიშნოდან საკუთარი მღვდელთ-
 მთავარი, რომელსაც თუ ხაზინიდან არაფერი ექმნება
 დანიშნული პირდებოდენ, რომ იგინი მზათ არიან
 მისცან მას სარჩო. მაგრამ ეს თხოვნაც არ იყო
 პატივცემული და დაჰყაფილებული. 7) მოვი-
 გონოთ არა ერთ გზის წყრილობითი პროტესტები
 ყ და სამღვდლო იმერეთის ეპისკოპოსის გაბრე-
 ლისა და აგრეთვე პროტესტი წინააღმდეგ თფი-
 ლისში პირველი ვიკარის დანიშვნის შესახებ ტო-
 მით რუსთავანისა და დასასრულ პეტრია მთელი
 საქართველოს საეპისკოპოსო სამღვდლოებისა,
 თვად აზნაურთა და ინტელიგენტთა. განა პრო-
 ტესტი არ არის შედეგი ასი წლის სამწუხარო
 საქართველოს საქათალიკოსო კათედრის დაქვი-
 ვებისა?..

საქართველოს ეკლ. კითხვის გამოცხადებას,
 30 წლის წინეთ, ზოგიერთი საეკლესიო მწერ-
 ლები რაცხედნ სრულებით შეუძლებლად. აი რას
 სწერდა ამაზედ ტერტი ივანეს ძე ფილოპოვი.
 „ნებას ვაძლევთ თავს ვინმართ ზომა ცოტა ხე-
 ლოვნური და ვაგისინჯათ სრულებით დაუჯერებე-
 ლი წინეთ განხრახულება. ცნობილია, რომ საქა-
 რთველოს ეკლესია, პოლიტიკურად საქართველოს
 შეერთებამდის რუსეთთან, იყო ავტოკეფალური 8)
 საქართველოს შემერთების შემდეგ ჩვენ მხარესთან
 საქართველოს დამოუკიდებელი კათედრა, მიზეზის
 უქონლობისა გამო თავის არსებობის გასაგრძობად,
 გაუქმდა და ამ დროიდან ექსარხოსები ინიშნებიან
 ყოველთვის უწმიდესი სინოდისაგან და უთუოდ
 რუსთავანი ჩამომავლობით: ეს იყო უკანასკნელი
 მახლობელი ჩვენი დროისა, ცვლილება მართვა-

გამგელობის, ოდესმე დამოუკიდებელი საეკლესიო
 სამღვდლობლოსი ოცდა ათი წლის შემდეგ მიღებისა.

1767 წ. კონსტანტინეპოლის პატრიარქის სა-
 მუილისაგან თავის გამგეობაში, თხოვნისამებრ მთა-
 ვარ-ეპისკოპოსის არსენისა თავის საგამგეობა კრებუ-
 ლითურთ, მყოფის ავტოკეფალური საეპისკოპოსო
 ობრიდისა, ასე რომ ისტორიული სიმართლით, რო-
 მელიც ასე გაბედულათ მიგვითითებენ ბოლგარები,
 საქართველოს ეკლესიის უფრო ადრე შექმლო
 სხვებზე მოეთხოვა აღდგინება თავის დამოუკიდე-
 ბულეობისა.

დაეთანხმდეთ ესლა, რომ ქართველები, დრო-
 ებითად დაემორჩილენ რა გარემოებათა, ბოლოს
 გაიგონეს, რომ იგინი შეადგენენ, რუსეთის ხალხში,
 განსაკუთრებით თვის; რომ მათ არ ესმისთ საკმაოდ
 საეკლესიო—სლავიანური ლეთის-მსახურება თავის
 ექსარხოსისა; რომ იგინი ამა თუ იმა მიზეზთაგან,
 გრძნობენ მწუხარებას თავიანთ ეკლესიის დამოუ-
 კიდებულესობის დაკარგვის, თუმცა სხვებრ პოლი-
 ტიკურ შეერთებით რუსეთთან-კი ყმაყოფილნი და
 ბედნიერნი არიან, და ბოლოს მათ ქართველ
 ეპისკოპოსებმა მისცეს უწმიდეს სინოდს განცხადება,
 რომ მათ არა სურსთ ამის შემდეგ დაშინენ მათ
 სასულიერო მფლობელობაში.

როგორ მიიღებდა ამას უწმიდესი სინოდი?
 შეგვიძლიათ გაბედულად ვთქვათ, რომ ამ პროტესტ-
 იგი მიიღებდა ცოტა სხვა ნაირად, ვინემ ბოლგარე-
 ლების მღვდელთმთავარსა, რომელიც მიაჩრევს
 გრიგორის მისი კათედრის მოშორებაზე და გამგეო-
 ბაზე, განსაკუთრებით მაშინ, რომ აღდგენილი თა-
 ვის დამოუკიდებულებით ქართველმა მღვდელთ-მთა-
 ვრებმა ამა თუ იმ საშუალებით მოახერხეს დაბინავება
 პეტერბურღში და, აღგილობრივი მიტროპოლიტის
 ნება დაურთველად, დაიწყეს შესრულება საღმრთო.
 მოქმედებისა. ჩვენ სრულებით ეჭვი არ გვაქვს, რომ
 ამას ჩათვლიდენ ეკლესიურ აჯანყებად და ჩვენი
 საეკლესიო მთავრობა არ იქნებოდა განკიცხული
 თავის უფლებათა უმოქმედობისათვის. 9)

ასე ფიქრობდა ბ-ნი ფილოპოვი სამოც და-ათ-
 წლებში, მაგრამ ის შესცდა თავის ბიუროკრატიულ
 წინასწარმეტყველებაში. კითხვა საქართველოს საეკ-
 კლესიო ავტოკეფალიის აღდგინებისა შინც აღიძრა

9) ტ. ფილოპოვ. ესლანდელი დროის საეკლესიო კით-
 ხვები, გვერი 215--217.

7) იქვე საქმე 1841 წ. № 6140.

8) მეორე კანონის ახსნა-განმარტებაში II მსოფლიო
 კრებისა. ვალსამონი ამბობს: მთავარ-ეპისკოპოსი საქართვე-
 ლოსისა იხსენება ავტოკეფალად ანტიოქიის კრების განხილვით.
 ამბობენ, რომ დროსა უწმიდესი პატრიარქის, ლეთის-ქალაქისა
 დიდისა ანტიოქიისა დირხისა პეტრესა, იყო კრების დადგენი-
 ლობა რომ ეკლესია საქართველოსისა იმ დროს დამოუკიდებუ-
 ლი ანტიოქიის პატრიარქისაგან იყოს თავისუფალი და დამო-
 უკიდებელი.

და მის აღდგინებას იხზავილობენ ყველა ქვეშაირიტი შეიღობი საქართველოისა იმისათვის, რომ შედგენ მწ წლის მმართვე-გამგეობისა ცხადათ დინახა ყველამ უფარვისობა სინოდის მართვე-გამგეობის რეკომისია, რომლის შედეგაც არის სრული განხრწნილება რელიგიური ცხოვრებისა საქართველოში, რაც მტკიცდება ოფიციალური ანგარიშებით უწმიდესი სინოდის ობერ-პროკურორისაგან¹⁰).

აი როგორ შეურყვევლ ისტორიულ საფუძველზე არის აშენებული ავტოკეფალია საქართველოს ეკკლესიისა, თუ ამას მიუმატებთ კიდევ იმასაც, რომ ცამეტი საუკუნის განმავლობაში ყველა აღმოსავლეთის პატრიარქები უღაოთ ცნობილობდნენ მის ავტოკეფალობას, მაშინ ცხადდ დინახება მეტისმეტად ძლიერი ექვი, გავრცელებული ქართველთა შორის შესახებ უკანონო თავის სურვილისამებრ გაუქმება ავტოკეფალობისა, თავის ნებით, ძმურად შეკავშირებულის ქართველებისა რუსეთის სამპყრობელოსთან. ამ განსაცვიფრებელმა სიგელმა რუსეთის მართველობის ასი წლის განმავლობაში ისტორიულად შეცდომისა, როგორც მოსაზრდენდი იყო მიაცხება საქართველოს ეკკლესიისა, როგორც ზემოთ იყო მოხსენებული, იმდენი უბედურება, რომ ესლა მართლმადიდებლობა საქართველოში განიცდის რა უკანასკნელ კრიზისს, ითხოვს შემწეობას და შევლას ძველებური ეკკლესიის წეს-წყობილების აღდგენით, რაზედაც ოფიციალურად გამოსთქვს თავისი აზრი ყველა ეპარქიის სამღვდელეობების კრებებმა მთელს საქართველოში, თავად-ახნაურთა კრებამ, ქალაქების თვით-მართველობამ და სოფლის საზოგადოებათა.

სინოდის ცირკულიარულ უქაზის მე-8 №-ში კითხვაზე: „ხომ არ იმოქმედებს წინააღმდეგად საქართველოს ავტოკეფალია და ხომ არ აცნებს სახელმწიფოს მთლიანობის საქმეს და არ წააქეზებს ქართველთა კულტურულად და პოლიტიკურად გამოყოფაზე, — ვიტყვით აქვე: თვით ისტორია საქართველოს რუსეთთან შეერთებისა არის მქვერმეტყველურად დამამტკიცებელი საბუთი ამისთანა კითხვისა. აზრი საქართველოს რუსეთთან შეერთებისა დაიბნადა

იმ დროს, როცა საქართველო სარგებლობდა პოლიტიკური, ეკკლესიური და კულტურული თვისი არსებობის სიკეთითა; მაგრამ შედგება ხალხში თავის სისუსტისა მკირე რიცხოვნებისა გამო და ლტოლვილება მ-სი ერთმორწმუნე ხელმწიფისადმი იყოსიეთი დიდი, რომ მეფენი ერთად სასულიერო წოდებისა და მართველები საქართველოის თავის ნებით ისდიდენ გვირგვინსა და მზად იყვნენ დაედგათ იგი ერთ-მორწმუნის რუსეთის ხელმწიფის თავზე თავის ხალხსონობის არსებობის დაცვისა და ეკკლესიის წეს-წყობილების ხელუხლებობისათვის. ესეთითივე აზრი აქვს დღესაც საქართველოს ხალხს. თუ გამოცხადდა მოძრაობა რუსეთის რეკომისის წინააღმდეგ მთელს საზოგადოებაში და მივიდა იქამდისინ, რომ გამოეყოს რუსეთის ეკკლესიის, ეს გამოიწვია იმედის გაცრუებამ, რომელმანაც იგი შეაერთა რუსის სალხს სახელდობრ: ხალხის დღევნულებამ, რომელმანაც მიახწია უკიდურესობამდე, თან-და თან დამზობამ წესთა, ხალხის ჩვეულებათა და ზნეთა საქართველოის უბედურის მართლმადიდებელი ეკკლესიისამ, იმ წესთა და ჩვეულებათა, რომელიც დაცულ იყვნენ ქრისტიანობის პირველი დროიდან და კრძალით უნდა მოპყრობოდნენ ყველა ქრისტიანები და უმეტესად ნასწავლნი, მაშა სადამე, ქართველთა შოშ რუსეთის სახელმწიფოსაგან გამოყოფისა გამო სრულებით აღგილი არა აქვს. წინააღმდეგ თუ ქართველთა ხალხის და მათი აღგილობითი ეკკლესიის ინტერესები არ იქნებოდა გათელილნი რუსეთის მთავრობისაგან, იმ მიზნით, რომ სრულებით მოსპონ ქართველობა, მაშინ თვითელი ქართველი იგრძნობს თავის-თავს ქვეშაირტი რუსეთის მოქალაქედ, აღფრთოვანდება ყველა იმ იმედებით, რომლითაც სცხოვრებს რუსის ხალხი. სხვა გრძნობა ყოვლად შეუძლებელია.

ესართ, აღდგინება საქართველოში ეკკლესიის ავტოკეფალობისა უნდა მოხდეს სახელმწიფოსის სასარგებლოდ, და არავითარ ენებას მისგან გარდა დიდი სარგებლობისა საქართველოსა და თვით რუსეთის სახელმწიფოსაჟისაც არ უნდა მოველოდით*).

ამ სახით ისტორიულად შემდგარის ტრადიციებით და ხალხის განსაკუთრებული ცხოვრების წესებით და ჩვეულებით ითხოვება არა თუ მახლობე-

10) მავალითად ავიღოთ ანგარიშები 1890,91 გვერდი 145—153, 1892—93 გვერდი 234—236, 1895 წ. 1896—1897—98, 1899, 1900 წ. გვერდი 176.

* აზრი ეპარქიის მღვდელთ-მთავართა ეკკლესიის რეფორმების შესახებ ნ. III გვერდი 509—510.

ლი მღვდელთმთავრის ყურადღება და ზრუნვა ადგილობრივ ნორმალურ ეკლესიის ცხოვრების მიმდინარეობისათვის, არამედ სრული თავისუფალი მართვა — გამეგება ადგილობრივი ეკლესიური განმანათლებელი ორგანოებისა, რომ მათ შეიძლონ სრულეობით თავისუფლად და თავისი ინიციატივით მოქმედება თანახმად თავის შეხედულებებისა დააყენებინონ ადგილობრივი მოთხოვნილებანი და არ გახდნენ ბრმა და მორჩილ იარაღად, აღმასრულებელნი განკარგულებათა, გამოცემულთა ქართველთათვის უცხო პირთა, უმაღლეს მართველთა, რომელსაც ზოგიერთი, კითხვები რომელნიც აღეფეგნენ ადგილობრივ მცხოვრებთა, მათ სრულეობით ყურადღების ღრსად არ მიანიათ. ამასთან უეჭველია, რომ ცნობა და შეტყობა ადგილობრივი ხალხის მღვდელთმთავრებისა უმაღლესია ვინემ რუსის ექსარხოსებისა, რომელთა უცხო არ იციან არც ადგილობრივი ენა, არც ისტორია ადგილობრივი, არც ზნე და ჩვეულება ქართველთა და ემსახურებიან მარტო სახელმწიფო პოლიტიკის საქმეს ვინემ ცხოველ ქართველთა ეკლესიის საქმეს.

ვინაიდან მრავალი საპატრივო რელიგიური კითხვები არიან დაგროვებულნი გადასაწყვეტად, რომელნიც თხოვენი თავისუფლად დალუყანგნილი გარდაწყვეტას მიუცილებლად საჭიროა ნება მიეცეს ქართველთა ეკლესიის ავტოკეფალიზმის აღდგენისა, იმ საეკლესიო საზღვრებში (კრ. 11. კანონი 2. ანტიოქიისა, კრების კანონი 9.), რომ თფილისი, მყოფი სატახტო ქალაქად, უნდა იქმნეს შუაგულ ადგილად სადაც უნდა მოთავსდეს უმაღლესი მმართველობა ეკლესიისა.

გუმანური აზრის მექონი რუსეთის ეკლესიის მღვდელთმთავართა სრულეობით არ აწინებს საქართველოში ქართველთა ეკლესიის ავტოკეფალიზმის აღდგენება. წინააღმდეგ ზოგიერთები მიუცილებელ საჭიროთაც რაცხვენ მის აღდგენებას.

დასასრულ ჩვენ უნდა ვთქვათ, რომ სხვა ზომები, რომელნიც უნდა იქმნენ მიღებულნი საქმეს ვერ დაეხმარებიან. საჭიროა სრული განთავისუფლება საქართველოს ეკლესიისა. იმედი გვაქვს, რომ ყველანი, ვინც მოსურნეა ეკლესიის მშვიდობიანობისა, აღმოვიგინენ შემწეობას ამ მომწიფებულის და დაუყოვნებლად აღსასრულებელ კითხვის გადაწყვეტაში.

(გაკრძელება იქნება)

სწორეთი გაზიარება საქმე!

გაჭირვება, რომელიც დღეს ადგია ხალხს საზოგადოდ განურჩევლად, არ გამოუცლიათ არასოდეს. ჩვენ არაფერს ვიტყვი სხვადასხვა გაჭირვებასა და უბედურებაზე, რომელიც ხალხს მიაღება განმთავისუფლებელ მოძრაობისა გამო, რადგან ამებზე საერო გაზეთებიც მრავალს სწერენ. ჩვენ ვიტყვი მხოლოდ სხვადასხვა სახელმწიფო გადასახადებზე. ასე ვაუკითხავად, ასე განურჩევლად და გაურკვეველად არასოდეს არ ყოფილა გადასახადის კრება და, ვგონებ, არა თუ ჩვენში, არამედ არსად არ უნდა იყოს. აგერ ორი — სამი წელიწადი არ მოუთხოვიათ გადასახადი და არც გლუბებს და არც სხვებს არ შეუტანიათ. პოლიცია სრულეობით არავის ხმს არ სცემდა ამ გადასახადებზე. დღეს ახდევინებენ, მაგრამ მეტისმეტად ვაუკითხავად. გადასახადი მიწის და სხვები ისე უთავბოლოდ არის გაწერილი, რომ ვერ გაიგო კაცმა ვის რა უნდა ხდებოდეს? ერთს ხდება ორი სამი მეტი თავის ძმაზე, რომელსაც იმდენივე მამული აქვს და მიწის გამოსავალიც ერთი და იგივეა. ერთ კაცს მამული აქვს ერთ სოფელში, მაგრამ ორ სამ სოფელში შეცდომით დაუწერიათ და გადასახადსაც სამი მამულისას ახდევინებენ, როდესაც ერთის მეტი არ ჰქონებია არსად და არც აქვს. ზოგს მამის სიკვდილის შემდეგ სამი წელიწადი შეიღებს უხდია გადასახადი და დღეს, არა მიმხედველი კვიტანციებისა, მამისას კიდევ ცალკე თხოვენ და თუ უარი გაბედა პოლიცია სტრატეგიკით ყოლიფრის გაყიდვას ემუქრება. ორ — სამ ადგილას ყოფილა ჩაწერილი კაცი შეცდომით და კახიონი ჰალატას განუთავისუფლებია იგი, მაგრამ კიდევ ხელახლად ახდევინებენ. ხალხისთვის გამოუცხადებიათ, რომ მამულის გადასახადი მამასახლისის ხელით წარმოადგინეთ, რადგან სათითველოდ ყველასგან მიღება ძნელიაო. ხალხს ამ გამოცხადების შემდეგ მამასახლისისათვის წარუდგენიათ. მამასახლისი შემოკშია ეს ფულები და დღეს ხელახლა ყაზახებით ახდევინებენ და შტრაფებით... ორი წლის განმავლობაში პოლიცია აგზავნიდა თავის მოხელეს გადასახადების შესაკრებად ვისაც დარჩენილი ჰქონდა ძველი წლისის, აუღია ამ კაცს ეს ფულები და კვიტანცია წარმოადგინეს, მაგრამ ხელახლა ახდევინებდა.

ნებენ, რადგან ის მოხელე დღეს სხვაგან არის გადაყვანილიო. უკანასკნელი ქონება ვყიდებთ და ფულები ხდებთ ერთჯერ და ორჯერ გარდახდილი. ამას წინეთ გლგებებისაგან წარდგენილი სანადგლო ფულები ბ. მოპრიგებელ შუამავალს შეეკვირხა და ხელახლა გლგებებს ახდევინებდნენ, რადგან ეს მოპრიგებელი შუამავალი მომკვდარიყო!

მეზარე ინსპექტორები, როგორც იყო გამოცხადებული, თორმეტ მილიონ მანეთს იღებენო. მაგრამ ამ გადასახსლების საქმე მათი დანიშვნის შემდეგ უფრო არეულ დარეულია და საქმეს სრულებით ვერ შევლიან.

ყვირილის ხაზინაში 210 ათასი მანეთი იყო შეტანილი გლგებებისაგან, მაგრამ მივიდნენ და ხაზინადარს ეს ფულები ჩამოართვეს სრულებით, არავითარი წინააღმდეგობა არავის გაუწევია ფულის წამლებლებისათვის. ისინი დაუსახელეს მთავრობას, მაგრამ ეს ფულები საზოგადოებას გარდახდევინეს, რა უბედურობით, ამას კალამი ვერ ასწერს. ნუ თუ დიდხანს ვაგრძელებდა ესეთი მდგომარეობა და არავინ არ იზრუნებს, რომ ამ საციოდე ხალხს ცოტა მფარველობა გაუწიოს და ერთი გადასახადი ორ და სამ გზის არ ხდებოდეს მამასახლისების და მათი მწერლების წყალობით?..

ხაზინიდან წაღებული ფულები მღვდლებსაც გადაახდევინეს და რომელი კანონით? ეს მხოლოდ ღმერთმა უწყის!..

დ. ღ. ღამაშაძე.

ავიწყდებათ ყველას, რომ უცხოეთში სახელმწიფოს სათათბიროსთვის კი არ ირჩევენ დეპუტატებს, არამედ პარლამენტისათვის. იქ ყველა დარწმუნებულია, რომ მათი არეული დეპუტატები რასაც გადაწყვეტენ ის უნდა აღასრულოს მთავრობამ. აქ სულ სხვა არის. აქ უფლება აქვსთ სანამ არ დაიღლებინათ ითათბირონ და ბოლოს რასაც გადასწყვეტენ სახელმწიფო საბჭოს უნდა სთხოვონ, რომ თანხაობა გაუცხადოს, მაგრამ ვახტანგთან თუ არა თანახმა ესეც საეჭვოა. თუ სახელმწიფო სათათბიროსა და საბჭო შეთანხმდნენ მერე ხელმწიფეს უნდა სთხოვონ და ისიც თუ დათანხმდა მაშინ გამოვა რამე. რუსეთში, როგორც იწერებთან ბევრი მღვდლები და მენდაიონენი აურჩევითა და შეიძლება სტაროსტებიც აირჩიონ. რას გააწყობენ ჩვენ დეპუტატები რუსეთის დეპუტატებთან ვინც უნდა აღირჩიონ აქედამ?!

ამბობენ თუ მეორე დუმაც დაითხოვეს აღარ დასთობენო... რას იზომნან? ჩვენის აზრით არაფერს. იმას იზომნან რაც პირველი დუმის დათხოვნამ გამოიწვია. დათხოვნილი დეპუტატები მოვილიან შინ. ბევრს გამოორცხვენ თავის კრებიდან და მესამე დუმის დეპუტატების არჩევის დროს მათ მაგიერ სხვას აირჩევენ და ვთავაზებმა! სხვა რა ღონე აქვსთ? რა უნდა ჩაიდინონ? სწორეთ აღარ ვიცით... ნეტავი როდის იქნება ის დრო რომ ჩვენში ერთობა დამყარდეს? უამისოთ კი არავინ არავითარ ხეირს და გაუმჯობესობას არ უნდა მოველოდეთ.

XX.

ჩვენი არჩევნების შესახებ.

მოაწია სახელმწიფო სათათბიროს დეპუტატების არჩევის დრომ. შეიქმნა ერთი მოძრაობა და ალიანსოთი ჩვენს მიძინებულს საზოგადოებაში. ვაზეთები კრებავს ცნობებს საქართველოს ყველა კუთხეებიდან და მკითხველებს ტყუობინებს თუ სად ვინ აირჩიეს, სად რომელმა პარტიამ გაიმარჯვა. წარმოიღვინეთ, ამისთანა უმნიშვნელო ცნობებს ისე გაფაციცებით კრებენ და კითხულობენ, რომ რაღაცა დიდ მნიშვნელობას აძლევენ ამ კენჭის ყრას. ყველაფერში ბაძავენ ვითომ უცხოეთის ხალხს და არ უნდათ ჩამორჩენ დეპუტატების არჩევაშიც! მაგრამ

ამხანაზთ.

ვით არ შეეძრწუნდეთ—გვიადეთ რა ბრუნდეთ, ურდო, ურგვაი ჟამთა ცვალებით, რომ მის ნაშუაფშა არ კმა სამყოფმა ვედაზა გვარგო თვისის ძალებით,

ზოგი რას ელტვის და ზოგიც რას, ზოგი «აღასს» სმასს, ზოგიც «ბაღასას», და შარას გზახანს სწორ-სამართლასს უშა-ფეხსოფებს გზათა მართლასს.

სხვა და სხვაგან, ნდობის გზაობა, ოდენ მთფერხი ერთა წინ სრბისა—

ვის არ სმენია— მის დარჩენას
საჭირ-ბოროტო—საყენებლად მისისა.

ცალ-ცალკეობას, განკვეთებას,
მოუფასოთა შორის მარად რტობას—
სულთ აღმაფრენის წარმკეთთი სვედრო
და ამ ქვეყნადღად დამარცხებას.

მის განვიცადოთ, გულით ვეცადოთ
აღმოფრენათ ჩვენში ეკ უსწრობას
და დაუმიყვადროთ მოყვასებური
ერთ-თანხმობას და ერთი ძიობას;

ჭეშმარიტებით გამსჭვალულ სულთ
ზე აღმა მფრენი, ცად მიზიდული,
და ამ ქვეყნად სანდოფრებულად
„თავისუფლებას“ და „სიყვარულს“.

მის განსწავლებას დიადი მტნება,
ეს არის ჩვენი სკუროთა ვაჟი,
მხოლოდ ამ აზრის შესისხლ-ხორცებას
აქვს მადლიანი გამოსავალი.

მხოლოდღად ესრედ ძიობათ ერთობის
და სიყვარულით ზრდაშის რწმენას.
მხოლოდ ამ გულწრფელ ნაფასწ-ნასაქმისა
მიენიჭება ჯილდოდ ცაფლენას,

ამისთვის გემართებს სულის სიწრფილეთ,
სხეტაკი აზრი და წმიდა გული,
სიტყვა: „ითხოვდეთ და მოგებრეთო“,
გვექმნეს ღირსეულ მონიჭებულო.

როსტომ-გუმბა ჩაქოვანა

იმედი

ბეგრტვის დამსჯა ბუნებაში,
ბეგრტ რამ მომაცლებიანს,
და მის-ნაყოფი უნდობი
სამსალა დამალებიანს.

უძლურსა ვეღარ ძალ-მედვა
სიამ-სიკემის ჰეურებას,
რომ სავადლებო-სვგრძობის
დამეცვა მე მისაზრებას.

და ამისგამო დამსჯლო
გულანტკენ—დადუნებული,
რომილითაც მეტად შევიქმენ
მრავალკერობით ვნებული!

სსრუა დღენი ცხოვრების
ამ ჟამად ცარბებული,—
დღე — დღეზედ მიმდინარენი
საყნო სიამებელ სწრებული...

მაცრამ „იმედი“, იმედი
მოსალებუნეთი გულისა
არის მალამო წულულები
სვე-ბედიოთ დატანჯულისა.

და ეს იმედი უფოლად მძლე
სიმხნობათ სიბრძნით სრულია,
მომავალისა მნათობი —
აღმაფრთვანის „სუღაი“;

ვინც განმსჭვალული იმედიო
ვისაც სწამს მომავალიო —
მხოლოდ მისია ნათელი —
უკუნის სანდოფლო.

მის რა მადონებს, რას უკრთი,
რას მოუტარავს ტონებს?
წუთიერ ჟამის ხიმანჯისა
მსნე ვითარ დამონებს!

დაის, არა მწამს სიმუხლეთ
მაფრენი წინა სრბისა!
კვლავმე შეეურებ განთიადს
„აგრორას“ — მნათი დილისა.

მის ეს იმედი ვით „წინადა“
მომავლისა კეთილ-დღისა —
მეც ნექტარ წყაროს მომმადლისა
და უფოლს მრწამსისც მისისა!..

როსტომ-გუმბა ჩაქოვანა.

წერილი რედაქციის მიმართ.

ბ. რედაქტორო! უმორჩილესად გთხოვთ თქვენის ჟურნალის „მწვემის“-ს ერთ-ერთს უმასობალებს ნამუ-რში სიმართლის დანადგენულად ადგილი დაუთმონ ამ ჩემს წერილს.

ამა მდგომარე წლის „მწვემის“-ს 22 №-ში დას-ტამებულია თქვენი წერილი სათაურით „რედაქციის ად-სარება“ ამ წერილში თქვენ მიერ დასახლებულთ ბლა-დონიანების შორის, რომელთაც წასულის წლებს „მწ-ვემის“-ს ფულები არ გამოეცხადებინათ, ამ სტრატეგიების დამწერიც არის გამოეცხადებულა, როგორც იტყვიან, თა-ვის სიგრძე სიკანით, როცა ბრძანებთ „ბლადონიანმა მათე გორდუიანმა თექვსმეტი ეკუმპლარის „მწვემ“-სი“-ს ფულები არ წარმოადგინა 1905 წლის“ მ. რედაქტორო მტკიცედ არის დარწმუნებული და სხე-ბიც უნდა დაარწმუნოს, რომ მის მიერ აღნიშნულთ ბლადონიანებს და მათ შორის, რასაკვირველია, მეც „მწვემის“-ს დარჩენილი ხელ-მოსაწერა ფულები აღებუ-ლი გვაქვს, მაგრამ, მამო დეკანოზო, მარტო თქმა და ისიც ლიტონი ფრანკებისა, სკამო არ არის; მაგ გვარს დაბეჭდვით და სჯარად წარმომთქმულს აუცილებ-ლად ან უნდა ახლდეს თავისი უტყუარო და დამამტკი-ანებელი საბუთები, რაცა არა გვინებ, თქვენ აღმოვიჩ-ნდეს ამ ბრადლების გასამართლებლად, რომელსაც ჩვენ ვგებდით.

სრული ჭეშმარიტებაა, რომ მე 1905 წლის „მწვემის“-ს თექვსმეტის ეკუმპლარის ფულები არ წარმომადგენია თქვენთვის, გარნა ერთი ეს ფულები მე აღებული მიქონდეს მდგდლებისაგან, მართალი არ არის.

1905 წელში, როდესაც მე ვიყავი სადმეოსი ოქჯის ბლადონიანად მართლადეც ვიღებდი მდგდების-თვის თექვსმეტს ეკუმპლარს „მწვემის“-ს (ამდენსე წინა წლებშიაც) ხოლო ამ ჟურნალის ფულებს, ჭრეთი კიდეც ჩემის წინამთადგელების მიერ ერთხელეც მიდე-ბულის წესისამებრ ვგებებოდი წლის გათავებისას, და ვგზავნიდა რედაქციას.

ასე ვმომქმედებდი ამ საქმეში თხუთმეტის წლის განმავლობაში და ამ 1905 წ. ასე უნდა მომხდარიყო, გარნა აქ გარემოება სხვანაირად შეიცვალა. 1905 წლის სექტემბრის 20 რიცხვიდან მე დავინიშნე ონის ოქჯის ბლადონიანად, ხოლო ჩემს ადგილზე სადმეოსი ბლა-დონიანად დანიშნულ იქნა მ. ს. ჭელიძე. მამა რედაქ-ტორმა „მწვემის“-სამ იცოდეს თუ არა ეს გარემოება,

მე არ უწყვი, მხოლოდ იმ 1905 წლის ბოლოს თუ ამა წლის იანვარში, კარგით არ მასწავს, მან მომწერა წე-რილი, რომელთაც მოსოვდა ჟურნალის ფულებს. ამასეც მე უნახსე, რომ სადმეოსი ბლადონიანად აღარ ვითე-ლებოდი და ახალი ბლადონიანი იყო ვადლებული ეს ფულები მიეღო და გაეცხადნა რედაქციას.

ონის ოქჯის ბლ. მდ. მათე გორდუიანია.

შ ა ს უ ს ი.

მართლს ამბობს მამა მათე გორდუიანი, რომ ფულები მოვსთხოვე მას, ამ წელში, მაგრამ მოგვწერს, რომ ამ ფულებს გამოეცხადების ახალი ბლადონიანი ს. ჭელიძე. მივაქებთ წერილით სიმონ ჭელიძე-სადმი და აი როგორი წერილი მივიღეთ მისგან: „მამო დეკანოზო! თქვენი წერილი წუჯითხე ჩემ საბლადონიან უყუდა მდგდებს, მაგრამ მათ განმეცხადეს, რომ არც ერთი სთმერი „მწვემის“-ს ჟურნალისა წარსულს წელში მათ არ მივიღათ და რისთვის უნდა გავინდომ ფულე-ბი არ იცინა“. ამ წერილის შინაარსი შეგატყობინე მამა ბლადონიან გორდუიანს, მაგრამ არაფერი მასთვის ჩემთ-ვის არ გაუცია. 1905 წლის დამდეგში ჟურნალის განცხადების ითხოვდა იგი, მაგრამ უფულოდ არ გაუცხად-ნე, რადგან ფულეს დროზე არ იცხადებოდა. წერი-ლით მოსოვა განმორებით, რომ უთუოდ გამოეცხადნა ჟურნალი 16 ცალი და ფულის წარმოდგენაზე თვითონ მიძღვედა ზირობას. მეც დავთანხმდი და გაუცხადე. კარგით უნდა ახსოვდეს მას ეს, თუ ამასე უარს იტ-ყვის მამა მისი წერილით შეგვიძლია დამუტკიცდით. ესლა მკითხველმა გადასწვიტოს. იყო ვადლებოდა თუ არა მამა გორდუიანი თავისი სიტყვისამებრ „მწვემის“-ს გამოსაწერა ფულები გამოეცხადნა? რა უფლება მქვს ფულები მოვსთხოვა ვისმეს როდესაც ერთი მდგდელი არ ამბობს რომ „მწვემისა“ მიეღოს მისგან, მე კი 16 ცალს მთელს წელში მამა გორდუიანს უგზავნიდა ფოსტით. ჩემიდან რომ კი უოგელთვის იღებდა ბლა-დონიანი გორდუიანი, მწვემისა ჟურნალს და მისი საქ-მეა დაუტკიცოს სამდგდელით, რომ იგი უოგელთვის აძღვედა მათ. იმას სრულდით არ შეუტყობინებია ჩემ-თვის, რომ სექტემბრის თვადამ სხვის სხელზე მეცხადნა ჟურნალი.

ბლადონიანი მამა მათე გორდუიანი სხვათა შორის წერილში თავს მართლულობს, რომ ის ბლადონიანების ენჭის ერთი არჩევაზე უარს არ ამბობს. მაგრამ ჩვენ ძლიერ გვივივრს ეს მისი თავის გამართლება. რა სს.

ჭირთ იყო ამაზე მისი თავის გამართლება, როდესაც ჩვენ ამისთანა გეგმა არც მასზე და არც სხვანაირად არ შეგვიტანია. კენჭის ურის შემოღება სასულიერო მართებლობის საქმეს და არა ზიარებად ბუღალტრებისა.

უკანასკნელად ვსთხოვეთ ბუღალტრების მამა მათე გორდუჩაიანს წარმოადგინოს ეს დარჩენილი ფულეები თანხმად მისი დამარებისა, ან დაუმტკიცოს ამ მიღდებათ, რომელთაც აქვეყნა იგი უურნაის და დღეს უსაფუძვლოდ განაცხადებენ, რომ არ მიუღიათ იგი. ჩვენა უურნაის გამოსწერა სავალდებულო არ ყოფილა და ამიტომ გაგზავნილით თქვენ წერიათ. რომ არ გეთხოვთ წერიათ და არ დაგვანებებოდეთ ხელის-მოსაწერი ფულეების გამოგზავნის მისამ არც გამოგზავნილით.

რედაქცია.

ბრძენ კაცთა გონების სალაროდან.

უფლება.

ყველასაგან შემტლებელი უფლება დიდ ხანს ვერ იარსებებს.

კონსტიტუციურ მმართველობაში ზოგიერთი არა საჭირო უფლებანი ბოლოს საშიშარი შეიქმნებიან.

სადაც უფლებათა ვაჭრობა არის იქ არასოდეს განათლება არ იქნება...

უფლება ძლიერდება როცა მით სარგებლობენ ზომიერად.

უფლება, ეს—მოსახამია, რომელიც სხვის მხრებზე ფართეთ გვეჩვენება და ჩვენ მხრებზე ვიწროთ.

თუ უფლებას ყოველთვის არა აქვს საშუალება, რომ ჩაპტოს საყოველთაო აღვლევება, მაშინ საკმაო არის მისთვის უბრალო ინსტიტუტური მიმხედრილობა, რომ გაიგოს მიზეზი მდღევარებისა. ვინც მაცადინობს უფლების მოპოებისათვის მშვიდობის და უშნებელ ცხოვრების მოსაპოვებლად, ემსგავსება იმ კაცს, რომელიც ცეცხლის მფრქვეველ მთისკენ მიდის, რომ თავი დიფაროს უბედურებისაგან.

უფლებად დიდი ტვირთია. ვინაიდან ჰირველი წყარო უფლებებისა მომდინარეობს ხალხთაგან, ამისათვის ხელმწიფენი მხოლოდ ხალხთა სასარგებლოდ უნდა ხმარობდენ მას.

ყოველივე ის, რაც გადაიდებს უფლებას, დაასუტებს და დამდაბლებს მას.

ყოველ საზოგადოებაში, ცხოველების იქმნება იგი, თუ ხალხთა, ძალადობას შეუქმნია მტარვლები, მშვიდობის მოყვარე უფლებას კოროლებს შეუქმნია.

არაფერი არ არის უფლებაზე საშიშარი როცა იგი ჩაუვარდება უცოდინარებს.

უფლების სიხარბე ქრება ბოლოს დროს კაცის გულში; იგი აკმაყოფილებს მას ანდერძით.

ვინც ბოროტად ხმარობს უფლებას იგი მალე დაკარგავს ყოველივე გავლენას.

ერთად ერთ ქმშარიტ ფილოსოფიას შეუძლია დასდეს საზღვარი კანონიერ უფლებისა და მტარვლობის შორის...

მონარქია.

პატივი არის მონარქიის პრინციპი, კეთილი საქმე პრინციპი—რესპუბლიკისა. მონარქია, ეს მწყნარი ოკეანეა, ხოლო დემოკრატია—აღვლევებული ზღვა, რომელშიდაც მრავალი ქვებია გემების დასალუბავი. რომ მონარქია და დემოკრატია დანები არ არიან, იქიდან სჩანს, რომ რამდენადაც ერთი არის მშვიდი, წყნარი და ზომიერი იმდენად მეორე არის ხოლმე გივი გულმწყრალი და ყმედი. მონარქია არსებობს უთანასწორო მდგომარეობისაგან. გონივრულად განსაზღვრული მონარქია, ეს—მსგავსება პატიოსანი კაცისა, რომლის სულში სვინილისი ყოველთვის მოქმედებათა მმართველია. ყველგან არის ხოლმე უხერხულობა: თვითმპყრობელ მონარქიაში, კოროლებს შეუძლია ყოველივე ბოროტების ჩადენა, შერყულ მონარქიაში მათ არ შეუძლიათ სიკეთის ჩადენა. მონარქია არ არის ერთი კაცის უპირატესობა, მიცემული სხვათა კაცთა საზარალოდ. უშნებენიერებად შედგენილი მონარქია არ იცვლება მხოლოდ როცა იმართება ქვეშევრდომთა ხალხისა და კანონისაგან.

ხელმწიფე მაშინ არის ქმშარიტად ძლიერი როცა ყოველი ქვეშევრდომის გული დაუპყრია. ყოველი ხელმწიფე, რომელიც არ მაცადინობს რომ იგი შეიყვარონ არის მხოლოდ ნახევრად ხელმწიფე.

ქურნალ-გაზეთმბიდან

ასრეკნების დაწვევა. გუშინ „კავკაზ“-ში გამოცხადდა შემდეგი ვადები არჩევნებისა თფილისის გუბერნიისათვის:

1) სოფლის სასოკადოებათა რწმუნებულების არჩევნები მოხდება: ახალ-ციხის, ახალ-ქალაქის, გორის, დუშეთის, სიღნაღის, თელავის, თიონეთის და თფილისის მაზრებში—12 იანვარს; ბორჩალოს მაზრაში—15 იანვარს.

2) სოფლის სასოკადოებათაგან ამომრჩეველების ასარჩევად რწმუნებულების კრებები მოხდება ყველა მაზრებში—22 იანვარს.

3) წვრილ მემამულეთა რწმუნებულების ასარჩევად ამ მემამულეთა წინდაწინი კრებები მოხდება: ახალ-ციხის, ახალ-ქალაქის, გორის, თელავის და თიონეთის მაზრებში—13 იანვარს; ბორჩალოს მაზრაში—13 და 17 იანვარს; სიღნაღისაში—13, 15, 17 და 19 იანვარს; თფილისში—13, 15 და 17 იანვარს.

4) შემამულეთაგან ამომრჩეველების ასარჩევად კრებები ყველა მაზრებში მოხდება—27 იანვარს.

5) ქაქაქის ამრჩეველთა კრებები მოხდება: თფილისის მაზრის—21 იანვარს; ახალ-ქალაქის, ახალ-ციხის, გორის, დუშეთის, სიღნაღის და თელავის მაზრებისა—28 იანვარს; ხოლო ბორჩალოს და თიონეთის მაზრების ქალაქის ამრჩეველთა კრება შეუერთეს ამ მაზრის მემამულეთა ასარჩევნო კრებას, ე. ი. დანიშნულია 27 იანვრისათვის.

6) მუშათა რწმუნებულების არჩევნები ბორჩალოს და გორის მაზრებში და ქალაქ თფილისში მოხდება 20 იანვარს.

7) მუშათაგან ამომრჩეველების ასარჩევად კრებები მოხდება: ქ. თფილისისათვის—25 იანვარს; ბორჩალოსა და გორის მაზრებისათვის—26 იანვარს.

8) ამომრჩეველების არჩევნები თფილისში მოხდება 28 იანვარს.

* *

ძახელეები სათათბაროსთვის ემზადებან.

მოახლოვდა სამემლწიფო სათათბიროს მოწვევის ვადა, და პეტერბურგის სხვა-დასხვა უწყებებში მოხელეები გაცხარებით მუშაობენ, რათა სათათბიროს მომზადებულად დაუხვდნენ და უკვე შემუშავებული კანონ-პროექტი წარუდგინონ. ყველაზე

მეტი (100-მდე) კანონ-პროექტი შინაგან საქმეთა სამინისტროშია დამზადებული. პირველი ადგილი უკუიარაგს მთელი ადგილობრივი მმართველობის რეფორმას. განზრახულია სრული გაუქმება განსაკუთრებული საღებო გამგეობისა და საღებო დაწესებულებათა ყველა წოდებისათვის ერთი სასოფლო, სამოქალაქო, სამაზრო და საგუბერნიო გამგეობის დაწესება.

შედგენილია აგრეთვე პროექტი ქალაქის თვითმმართველობათა რეფორმისა. პროექტს გარედან დაეტყო მოხელეების თვალთმაქციური წადილი ამ დაწესებულებათა გადმოკრატებისა. ქალაქის ყველა მცხოვრებელს, ვინც კი გადასახად იხდის, თითო საარჩევნო ხმა ეძლევა, მაგრამ მამევე დროს ვერ მიიღებს ხმისწების არჩევნებში მონაწილეობას ვინც სამ წელიწადზე ნაკლებ ცხოვრობს ქალაქში და მხოლოდ ორი წლის გადასახადი შეუტანია; არ ეძლევათ ხმა ნოქრებს და სხვ. აღმინისტრაციის წინანდებურად უფლება აქვს არ დაამტკიცოს ქალაქის საბჭოების დადგენილება და შეაჩეროს იმისი მოქმედება.

ახალი ამბები და შენიშვნები.

* * როგორც სააგენტოს დებეშა გადმოგვცემს, ზუგდიდის მახლობლად თავს დაესხნენ სტრაჟნიკებს, რომელთაც შეკრებილი გადასახადი მიქონდათ. სროლის დროს ერთი სტრაჟნიკი დაიჭრა. დამცემთაგან ექვსი მოჰკლეს.

* * ქუთაისის გუბერნიის ორის წლით იგზავნებიან: ქუთაისის მცხოვრები იოსებ დავითის ძე ბერუჩაშვილი, ოსმალეთის ქვეშევრდომი ა, მარტიროზოვი, კ. კიშიანი და ხ. მუხტარაოღლი. ამით ბრალდებთ „დაშნაკუთუთინ“-ს მებრძოლ რაზმის ათისთაობა და ამ ორგანიზაციის სასარგებლოდ ვაჭრებში ფულის მოკრება.

* * ზეტერბურგის კანონმდებლობის მკვლელობისათვის მუშის ქურტულში ინახება ახლად გამოგონილი სიმყავეში. ეს სიმყავე სხეულს არ ხრწნის, უცვლელად ინახავს. თავი გამოდგმულია ხალხის საჩვენებლად. რადგან გრადონაჰალნიკის მკვლელობის ვინაობა ღღემდის ვერ შეიტყეს, ახლა ჰეიქრობენ,

იქნება ხალხში ვინმემ იცნოს და იმის ვინაობა გაგვიმჟღავნოსო.

* * როგორც შევიტყვეთ იმერეთის სამღვდლოების დეპუტატების კრება დანიშნულია 26 მთავალი თებერვლისათვის ქ. ქუთაისში სასწავლებლების საქმეების გამო. ეს კრება მეოთხე იქნება სწორეთ ერთსა და იმავე საგანზე, თუ მართა ქალღმობის და ვაჟების სასწავლებლების შესანახავი ფულების შესახებ არის დაბარებული.

* * სამღვდლოების გამაგირების კრდიტის გასწის შესახებ ჯერათ არაფერი ისმის. ამ წლის სახელმწიფო შესავალ-გასავლის გარდაწყვეტას, როგორც ამბობენ, სახელმწიფო სათათბიროს უცდიან.

* * 26 იანვარს დღითად დარე დახვრიტეს ერთი გლეხი ნიკურაძე რომელსაც დარკვეთში სტრაჟნიკი მოეკლა.

* * გავრცელდა ხმები პეტერბურგში, რომ საველე სამართალში ამერიკიდან მხოლოდ იმათ მისცემენ, რომელთაც მკვლელობა ჩაუდენიათ ან ვისმეს დასცემიან თავს მოსაკლავად. ქურდებსა და მძარცველებს-კი სამოქალაქო სასამართლოში გაასამართლებენო.

* * საერო განათლების სამინისტროს შეკითხვით მიუხმართეს ვეროების სხვა-და-სხვა უნივერსიტეტებისათვის საუნივერსიტეტო წესდების შესადგენად, უკვე პასუხი მიუღია საფრანგეთის, ინგლისის და გერმანიის უნივერსიტეტებისაგან და შემუშავებულ წესდებს მომავალ სახელმწიფო სათათბიროს წარუდგენს განსახილველად.

* * სტოლინის საყურადღებო საუბარი ჰქონდა ამას წინად ჩერნიგოვის გუბერნიაში არჩეულ საეროთა გამგეობის უფროს სავიცკისთან. სტოლინიმა ჰკითხა, როგორ მიდის საქმე ჩერნიგოვის გუბერნიაში, და სავიცკიმ უპასუხა: უკანონო აგიტაცია ძლიერ გავრცელებულია, კანონიერი კი არსად სჩანსო. მერე რა მიზეზია? ჰკითხა სტოლინიმა. მიზეზი სულ უბრალოა, — უპასუხა სავიცკიმ: მაგალითად მე, თქვენი უმორჩილესი მონა, რომ გავემგზავრო სოფლებში კანონიერი აგიტაციის გასამართლად, მაზრის უფროსი მაშინათვე ციხეში ჩამსვაშა: — მართლს ბძანებთ, უპასუხა დამფრთხულმა სტოლინიმა. აღმინისტრაცია ამ ბოლო დროს ერთობ დაშინებულია.

* * პრესაში იბეჭდება სხვა და სხვა ცნობა სმოლენსკი მთავარ საპატიმროს იმ ტუსაღების შესახებ, რომელნიც კატორგაში უნდა გაიგზავნენ პატიმრებმა გაფიცვა გამოაცხადეს იმით, რომ სატუსაღოს ტანსამოსი და საცელები აღარ ჩაიცვეს. ამის გამო საპატიმროს მთავარი სამმართველო აცხადებს: დეკემბრის შუა რიცხვებში სევსტოპოლიდან სმოლენსკში გადაიყვანეს ერთი რიგი კატორგელებისა, რომელთაც სმოლენსკის ტუსაღებზე ძლიერ ცუდი გავლენა იქონიეს. ახლად მოსულენი უწესოდ იქცეოდნენ; მიღეოდნენ რველითიკონ-რომ სიმღერებს ამბობდნენ, რომ არც ღმერთი გვწამს, არც მთავრობა, არც კანონიო განსაკუთრებით გაჯოტდნენ მაშინ, როცა მოსთხოვეს, რომ თავიანთი თეთრეული ცეხიპუხეში დაეხარებინათ და ჩაეცვათ. ახლად მოსულებს ძველებიც შეუერთდნენ და საპატიმროს აღმინისტრაციას მოთხოვნილება წარუდგინეს. სხვათა შორის ითხოვდნენ, რომ საქმელ-სამგლის საქმე ტუსაღებისა მიერ არჩეულ კაცებს ჩაპბარებოდა. როცა ამაზე უარი მიიღეს, მთელ სატუსაღოში „რიტევილი“ გაფიცვა მოახდინეს, ე. ი. დაიყოლიეს ყველა ტუსაღები, რომ სახელმწიფო თეთრეული და ტანსამოსი ატ ჩაეცვათ. ამასთან მეფეალყურებებს სიკვდილს ემუქრებოდნენ. ტუსაღები აშკარად ამბობდნენ, რომ პრესა ჩვენი დამცველია. თავი მოჰქონდათ იმით, რომ მათზე გახეებში სწერენ. იუსტიციის მინისტრის განკარგულებით, სმოლენსკის სატუსაღოში წეს-რიგის აღსადგენად გაიგზავნა მთავარ სამმართველოს უფროსის თანაშემწე.

* * უწმიდესმა სინოდმა განკარგულება გაუზავნა თავის ხელქვეით ეპისკოპოსებს, რომელთაც ავალებს, სასტყად თვალყური ადევნეთ, რათა მათ ეპარქიიდან არც ერთი მღვდელი არ შევიდეს უნივერსიტეტში საექიმო ან საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტზე. სტუდენტები იქ აპროტაციების დროს აღმაინათ, ცხოველთა სისხლს ღვრიან და ამ სასტიკ საქმეებში მონაწილეობა სამღვდლოებს არ შეეფერებო. უფსუჩვილესი გრძნობით ასე ღვა მასად შემკულმა სინოდმა კი სახელმწიფო საბჭოში თავის წარმომადგენლად გაგზავნა ეპისკოპოსი ანტონი, რომელმაც იქ აშკარად დაიცვა სიკვდილით სასჯელი, და დღესაც სამღვდლონი ვსწრებიან ჯვრით ხელში სახარულ ბოროტმოქმედებს — სიკვდილით აღამიანის დასჯას.

* * * შინაგან საქმეთა სამინისტრომ აცნობა ყველა გუბერნატორებს: რაც შეიძლება ხშირად (სასურველია ყოველ დღე) მოგვაწოდეთ ცნობები არჩევნების მიმდინარეობის შესახებ; მოგვაწოდეთ ცნობები პარტიების შორის ბლოკებისა და შეთანხმების შესახებ. სააგენტოთა გამოცემული ლიტერატურა (მოწოდებული და ფურცლები სხვა და სხვა პარტიებისა) იმ წამსვე უნდა წარედგინოს ადგილობრივ ცენტრებს და, თუ „საწინააღმდეგო“ რამ აღოჩნდება, დაუყოვნებლივ მოსპობილ უნდა იქნას.

* * * ს. რევოლუციონერების ცენტრალურ კომიტეტს, ვაზეთ „ტრვარში“-ის სიტყვით, შემდეგი რეზოლუცია დაუდგენია საარჩევნო შეთანხმებათა შესახებ: შეთანხმება შეიძლება ყველა შემარცხენ პარტიებთან ამ რიგზე: 1) მშრომელთა ჯგუფი, 2) სოციალ-დემოკრატები, 3) „სახალხო სოციალისტები“ და „კადეტები“. უკანასკნელებთან შეთანხმება მაშინა ნება დართული, თუ საშიშია, რომ შვარაზმელს შეუძლიან გიმარჯვოს.

* * * სატახტო ქალაქის ვაზეთები თავისას არ იშლიან-და კიდევ სწორენ, რომ ამ ცოტა ხანში ავკასიის ნამესტნიკი მიდის პეტერბურგს და სულ თავს ანებებს თანამდებობასაო, აი, მაგალითად, რასა სწერს „რუსკოე სლოვო“: „22 იანვარს პეტერბურგში ჩავა კავკასიის ნამესტნიკი გრაფი გორონცოვ-დაშკოვი. უკან ნამესტნიკი აღარ დაბრუნდება მან თხოვნა შეიტანა და გადაჭრით მოითხოვა, თანამდებობიდან განმთავისუფლეთა. თავის წასვლას ასაბუთებს ავადმყოფობით, სანამესტნიკის საქმეები დროებით ჩაებრება იმის თანაშემწეს, სამოქალაქო ნაწილის გამგეს. ახალ ნამესტნიკს აღარ დანიშნავენ, რადგან აზრად აქვთ სახ. სათათბიროს მოწვევამდე გააუქმონ ნამესტნიკობა განზრახულია კავკასია რამდენსამე დამოუკიდებელ ოლქად და გუბერნიად გაჰყონ.

* * * თორმეტ მართლ-მადიდებელ ქართველს, აქედან ორ მღვდელს და ორ ბერს, „ზ“-ს სიტყვით, შუამდგომლობა აღუძრავთ კათოლიკეთა სარატოვის ეპისკოპოსის წინაშე, მივიღეთ კათოლიკეთა ეკკლესიაშია. ამასთან სასულიერო წოდების პირთ შესაფერი ადგილებიც უთხოვნიათ. ეპისკოპოსს შუამდგომლობა აღუძრავს შინაგან საქმეთა სამინისტროს წინაშე.

* * * ბათუმში. 10 იანვარს დღის 4 საათზედ მსუბუქად მიწა იძრა. ამვე დღეს დიდი წვიმა და ზღვაზე ღელვა ყოფილა, რის გამოც ნურია-ღელეს ტბა ნაპირებიდან გადმოვარდნილა და ზღვას შეერთბია. გადმოვარდნილ წყალს წაუღვია ნაპირი და ზღვის სანაპირო პულვარების ნაწილი. ავიცეროა საერებულოს გარშემო წყალი აკრავს თურმე. გაფუჭებულია საწყობებში ბევრი საქონელი.

* * * საქართველოს ექსარხოზის კანცელარიის მმართველად, ტრელინის ნაცვლად, დანიშნა ყოფილი თანაშემწე სოკოლოვი, ხოლო მის მეორე თანაშემწედ გადმოიყვანეს ქალაქ ვიატიკიდან ვილკ ვინაგარადვი.

* * * რუსეთის ყველა სასულიერო კონსისტორიას სინოდმა განკარგულება გაუზღავნა, რომლითაც ავალებს სასტიკად თვალ.კური ადვენოს საღვდლოებას, განსაკუთრებით სოფლის მტყდლების მოღვაწდობის და, თურაიმე მთავრობის საწინააღმდეგო შეებნისეს, შენიშნული მღვდელი დაუყოვნებლივ გადააყენონ სამსახურიდან.

* * * ამ ბოლო დროს პეტერბურგში მომხდარ ტერორისტულ თავ-დასხმათა შემდეგ ყველა წარჩინებულ მოხელეების სახლებს სასტიკად იცავს პოლიცია. სტოლიპინს ერთი კორესპონდენტი სწევია და ერთი საათი უცდია. სანამ მინისტრთა მეთაურის კაბინეტში შეუშვებს, სამი კარები გაუფლია და თვითუული მსხვილი რკინის ჯაჭვით ყოფილა დაკეტული. კარებთან აგენტები იდგნენ და დიდის ყურადღებით სინჯადნენ სტუმარს. დერეფანშიაც საიდუმლო პოლიციის იმდენი აგენტი დაუხვდა, რომ მათ შორის გზის გაკვლევა გასუირბია.

* * * ვაზეთებში დაბეჭდილ ცნობებით, 1906 წლის განმავლობაში სამხედრო და საველე სასამართლოებს სიკვდილი გადაუწყვეტიათ 1,252 კაცისთვის; იმათგან დაუხერტიათ 934 კაცი კატორგაში გაუზღავნიათ 2,029. ციმბირში გაგზავნილთა და დატუსაღებულთა რიცხვი რომ მოუმატოთ, ყველა დასჯილთა რიცხვი უდრის 9,412 კაცს. ამას გარდა პასუხის გებაში მიუციათ 732 პერიოდულ გამოცემის რედაქტორი, დაუხურავთ ნწმ ვაზეთი და ჟურნალი.

* * * უქნაური ამბავი მომხდარა 24 იანვარს. თფილისში. რუსულ ვაზეთების სიტყვით, — ვილკ

უცნობ კაცებს ტყვედ წაუყვანიათ ცნობილ მილიონერის არამიანის შვილი, 19 წლის გინზაზელი. თურმე უცნობებს ყმაწვილი ეტლში ჩაუსვამთ და სიღლიც მიუმიღნიათ. ესლა ეს უცნობნი არამიანის შვილის გამოსასყიდლად ორმოცდა ათი ათას მანეთსა სთხოვენ.

* * მთელ დასავლეთ საქართველოში სამხედრო მოვალეობის აღსასრულებლად არ გამოცხადებულა 800 კაცი. ქუთ. გენ. გუბერნატორის საავალდებულო დადგენილების თანახმად, ოჯახი, რომელსაც ეკუთვნის ახალგაზდა და სოფლის საზოგადოებაც ამ შემთხვევაში უნდა დაჯარიმებულ იქმნან 300 მანეთით.

* * 17 იანვარს გარდაიცვალა სამის დღის წინ ვერაგულად დაქრილი ნიკ.ალექსის ძე ხუდალოვი.

კიდევ ერთი მსხვერპლი იმ შავნელ ძაღვებისა, რომელნიც შეკაშირდნენ და ამოძრავდნენ თანამედროვე განმთავისუფლებელ მოძრაობის შესაფერხებლად და შესაჩერებლად! ექვს გარეშეა რომ, ეს ბოროტ-მოქმედება განზრახ გამოადებულია და ჩადენილი შავრახმელთა მიერ, რომელთაც ჰგონიათ, რომ დაქირავებულ მკვლელთა შეწყობით და წოდგაწითა მოკვლით შეიძლება მთელის ხალხის მოძრაობის შეჩერება. არ იციან სულით და ცემულებმა და გონება დაკარგულებმა, რომ ყოველი ახალი მსხვერპლი, რომელიც იწირება ხალხის მოძრაობისათვის, ამლიერესს იმ ცეცხლს, რომელიც საბოლოოდ შთანთქავს ბნელის ძაღვების ხელმძღვანელებსა და დაქირავებულ მკვლელთა ორგანიზატორებს...

საბრალო ნიკო ხუდალოვი მთელს კავკასიაში კარგად ცნობილი საზოგადო მოღვაწე იყო. მე-70 წლებში ჩამოვიდა თფილისს და მას შემდეგ დაუღალავად მუშაობდა როგორც ლიტერატურაში, ისე საზოგადოებრივ ასპარეზზე. ხალხიც არასოდეს არ დაივიწყებს საბრალო მოხუცს, რომელიც ასე ავაზაკურად და თან უმიზეზოდ გამოასალმეს წუთისმოფელს. („ისარა“)

* * **„ცნობილ მფარულს და საზოგადო მოღვაწეს მღვდელს კობახიას** სასულიერო მთავრობამ აუკრძალა მღვდელთ მოქმედება, საწყვრლო მოღვაწეობა და გადაწყვიტა ჩხრეშენეის მონასტერში გაგზავნა. პეტროვის ხელ-

წერილს ჩამოართმევენ, რომ ამიერიდან იგი არაფერს დასწერს საეპარქიო მთავრობის ნება დაურთველად.

პეტროვის წინააღმდეგ იმიტომ ახმედრდნენ სამღვდლონი, რომ იგი თავის წერილებში არაკეცვლა დღევანდელ მოძრაობაში სამღვდლოების მეფე მიმართულბას, მთავრობის მომხრეობას, ქრისტეს მოძღვრების გარყვნას. ამას წინადასამღვდლო პირთა კრებაზე იმან გამოაცხადა, რომ მთავრობის მომხრე სამღვდლოება სახარებას უარჰყოფს, არ მისდევს ქრისტეს მცნებას კაცთა თანაწრობისა და ერთობის შესახებ. სამღვდლოებამ კარგად აცის. რომ სახარების დედა-აზრი მთავრობის წინააღმდეგია და იმიტომ უტყვეს გზას ქრისტეს მცნებასა“

ჩვენ ძლიერ გეციკირს, რომ მღვდლის პეტროვის ამბავი ასე გვიან გამოაცხადეს, ისარა“-მა. პეტროვის ცხლა კი არა ორი წლის წინად აღუქრძალეს მღვდელთ-მოქმედების შესრულება. ბოლოს იძულებული იყო შტატ გარედ გასულიყო. ომიანობის დროს ის ომის ველზე იყო და დაქრილების მომვლოლად მსახურებდა. ომის გათავების შემდეგ ისევ პეტერბურგში დაბრუნდა. ის ხშირად სახალხოდ კითხულობს და საუბრებს წარმოსთქვამს ხოლმე. ერთი მისგან წარმოთქმული სიტყვა ჩვენც მოვისმინეთ პეტერბურგში და ალტაცებაში მოვედით. მიტროპოლიტრი ითხოვდა მისგან, რომ მისი საუბრები წარმოთქმამდე მისთვის წარედგინა ნება-დასართველად და მერე წარმოეთქვა შეკრებილი ხალხისთვის. მაგრამ პეტროვმა ეს შეუძლებლად მიიჩნია. ის ამბობდა, რომ წინდაწინ არ შემიძლია საუბარის და სიტყვის შეთხზევა სანამ ხალხს არ დაეინახაო. როცა მსმენელებს ავთავალ-დავთავალიერებ მაშინ შემიძლია წარმოვსთქვა სიტყვა მათი შესაფერისიო და მისახებლარიო. სიტყვები, რომელნიც ოთხთხემში იწერებიან და ბოლოს ეკვლესიაში ან ხალხის კრებაში წარმოითქმებიან უმეტეს ნაწილად მსმენელებს არ ესმისთ და არ აინტერესებსო. ყოველ წარმოთქმულ სიტყვას მე ვებქდავ და თურამე წინააღმდეგია ამ სიტყვებში მიჩვენეთ და პასუხს ვაგებო.

მამა პეტროვი სრულებით იმ აზრის არ არის დღევანდელს სამღვდლოებაზე, როგორც ამას გაზეთები გვიმცნობებენ. პეტროვი მთელს სამღვდლოებაზე კი არ არის ისეთი აზრის როგორც გაზეთები მოგვითხრობენ, არამედ მხოლოდ კერძო სასულიერო პირებზე, რომელნიც სახარების მეცხერ პოლიტიკის ემსახურებიან.

პეტროვი დღევანდელს ჩვენ საზოგადოებას სასტიკად კიცხავს, რომ ზოგიერთი მღვდლების ცული მოქმედებისა გამო სახარება სულ დივიწყეს და სარწმუნოებაზე გული გაივრდეს. პეტერბურ-ლში მისი ცხარე სიტყვების შემდეგ ორმოცდაათი ათასი სახარება გაიყიდა მკირეს ხანში და გაცევენ ამ უძვირფასეს წიგნის შინაარსს, მისი წიგნი „Евангелие какъ основа жизни“ 100, 000 ცალი გაიყიდა. სადაც სიტყვას წარმოსთქვამს, რა დიდი შენობაც უნდა იყოს ადგილი ცარიელი აღარ რჩება. ეს ძლიერ სწყენთ ზოგიერთ ბოპოლა სასულიერო პირებს, რომელთა სიტყვის დაწყების დროს ხალხი ეკლესიიდან გამოდის!..

პატივი და დიდება მამა პეტროვს, რომ იგი მღვდლობას არ ტოვებს. იმას ის უმტკიცებს ყველას, რომ ანაფორასიაც შეუძლია ემსახუროს კაცი ხალხს და სახარებით ხელში უფრო მეტი სარგებლობა მოუტანოს სამწყსოთა ქადაგებით..

* საშუქრების დახმუნა. ადგილობრივი მღვდელთ-მთავრების წარდგენით გურია-სამეგრელოსი და იმერეთის ეპარქიის კანცელარიის ყველა მოსამსახურენი დააჯილდოეს ფულების საჩუქრით. ხსენებულ კანცელარიის მოსამსახურეთა სინოდმა გარდაუწყვიტა მიეცეს საჩუქრად სამი თვის ჯამაგირი ფულები ერთ დროებითად, რომელიც კარგა ფულს შეადგენს. შემწეობა უნდა მიეცეს, საეკლესიო ხაზინის ფულებიდან. სამეგრელოს ეპარქიის საეკლესიო ხაზინას აქვს თუ არა თავისუფალი ფულები არ ვიცით, მაგრამ იმერეთისას კი არ უნდა ჰქონდეს თავისუფალი ფულები. იმერეთის საეკლესიო ხაზინის ფულების შესავსებლად ორი ათას ხუთასი მანეთი სანთლის ქარხნიდან მიაქვს, რომლის მიცემაზე სამღვდლოებამ რამდენჯერმე უარი განაცხადა. ეს ორი ათას ხუთასი მანეთი სამღვდლოებებს ერთმევა და სასწავლებლის შესანახად, რომელთაც შვილები ყავთ სასწავლებელში, სწავლის უფლებისათვის ხდება ოცი მანეთი. თუ საეკლესიო ხაზინას საჩუქრად გასაცემი ფულები აქვს მაშინ აღარ ყოფილა საჭირო ხაზინის ფულების შევსება ზალდემლოებისაგან, ესე იგი სანთლის ქარხნისაგან?..

სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობრივ საჩუქრებსა და კეთილზნეობაზე.

ივანე ნება უფინ ვითარცა ცათაზინა, მზრმცა ძვეყანასა ზიდა.

წმიდა, დიდი და სახიერი არს ნება ღვთისა. ამ ნებას შეჰქმნა ცა და ქვეყანა. ამ ნებას ემორჩილებიან ანგელოზნი, ძალნი ცათანი, რომელნიცა სტყვებიან რა ღვთაებრივი სიწმიდითა და ნათლითა, თავისუფლად და აღტაცებით დალაღებენ: „წმიდა არს, წმიდა არს, წმიდა არს უფალი საბაო! (უფალი ძალთა). მათნი თანამოზიარენი არიან ამ ნეტარებაში აგრეთვე წმიდანი ადამიანნიცა.

მეტრამეშაქმა თუმცა ჩააღიდა ადამიანის ბუნებაში თესლი უბრძობისა, მაგრამ უკეთესნი გვამნი, გონიერნი და თვით-შემგენნი, ყოველთვის იყვნენ, არიან და იქნებიან ღვთის მორჩილნი, მის ნების აღმასრულებელნი, იმ ნებისა, რომელსიაც ყოველთვის იხატება დიდება ღვთისა და სარგებლობა ადამიანისთვის.

მორჩილი იყო მართალი ნოე, რომელმაცა, წინედ იხილა რა დიდებ ღვთის მაცხოვარებისა, აღასრულა ნება ღვთისა და აღაშენა კიდობანი, რომლის საშუალობითაც დარჩნენ წარდენასა თვით ნოე სახლობითა და რჩეულნი ცხოველნი. ამ დიდი მოწყალებისთვის ნოემ შესწირა ღმრთსა მსხვერპლი დიდებისა და მადლობისა.

მორჩილი იყო მამათ-მთავარი აბრაამი, რომელმაც გამოუცხადა ღმერთს მზადყოფა, რომ შეეწირა ღვთისთვის მსხვერპლად ძე თვისი მხოლოდ შობილი ძისაკი, რითაც გამოცხადდა წინედ-დასახევა ღვთის ძისა მსხვერპლად შეწირულობისა საცხოვერებლად კაცთა ნათესაობისა.

წინასწარმეტყველმა იონამ აუტკცია რა გზა

ღვთის ბრძანებასა, შეიქმნა შთანთქმული ვეშაბის-გან, რომლის გვამშიც დაჰყო მან სამი დღე და სამი ღამე, რითაც წინედ დაისახა იესოქრისტეს მკვდრებით აღდგომა მესამე დღესა. შემდეგ ამ განსაცდელისა აღასრულა იონამ ნება ღვთისა, წავიდა და უქადაგა ნინეველთა ცოდვითა შენანება, რომელთაც მიიღეს მისი მოძღვრება და მით ვარუ-წარვიღონეს თვისგან შირსხანება ღვთისა.

წინასწარმეტყველმა მოსემ, თუმცა პირველად გამოუცხადა ღვთის ბრძანებას მიზეზად თვისი ენა-ღუნგობა და მით უნდოდა აეცოლებინა თავი-ღან წასვლა ფარაონთან გამოსახსნელად ებრაელთა ეგვიპტელების მონებისგან, მაგრამ შემდეგ დაემო-რჩილა მოსე ნებასა ღვთისასა და შეიქმნა დიდებ-ული წინამძღოლი თვის ერისა, რითაც წინედ დაისახა კაცობრიობის გამოხსნა ქრისტეს მიერ ეშმაკის მონებისაგან.

თვით უფალმა იესო ქრისტემ გამოუცხადა ნებასა ღვთისა-მამისასა დამორჩილება ჯვართ სიკ-ვილიამდე და მით იხსნა ცოდვილი კაცობრიობა სულიერი სიკვდილისგან. „არა ვეძებ ნებას ჩემსა, არამედ ნებას მომავლინებლისა ჩემისა მამისასა,“ მტკიცედ და მხნედ სარმოსთქვა მან.

მის მოციქულთაც ყველამ, გარდა იუდა განმ-ცემელისა, რომელიც აღმოჩნდა უსჯულ-აებისა და წარწყმედის შეიღოდ,—გამოუცხადეს ღმერთსა მორჩილობა, წარვიდნენ რა ყოველსა კუთხესა ქვეყანისასა მაცხოვარების საქადაგებლად, რომლის ქმშარიტებისთვისაც შეჭვირეს თვისი სიცოცხლე, მიიღეს მოწამებრივი სიკვდილი და მიიღეს გვირგვინი უხრწნელებისა.

აურაცხველია გუნდი ძველისა და ახალი აღთქმის ადამიანთა, რომელთაც გამოაცხადეს ქვენიერ ცხოვრებაში სიბრძნე-ღვთის ნებისა აღს-რულდებითა, დანიკვიდრეს სასუფეველი ცათა, ნეტა-რობენ ანგელოზთა-თანა და აღიდებენ ღმერთსა.

აღიდებს ღმერთსა ვერაუკე ყოველი აღლო-ვანი ცხოველი და უგრძნობელი სტიქიონი. იგინი უცვლელად არიან იმ არსებობის წრეში, რომე-ლიც დაწესებულია მათთვის შემოქმედისგან. ამით სრულდება შემოქმედის გეგმა ქვეყნის არსებობის მზე იცეს ჟამსა ჩასვლისასა და ამოსვლისასა... ზღვანი არ ვადლოდიან თვის სასუფარსა... დედა-მიწა ნაყოფიერობს ანუ უნაყოფობს ღვთისავე

ნებითა, სანუგეზოდ ანუ სამწუხაროდ ცხოველთა არსებათა...

ნუ-თუ სულიერ, ზნობით ცხოვრებაში, რომლისაც მიზანი არის უკვდავება, უფრო მომა-ტებულად არ უნდა ცხადდებოდეს მორჩილობა ღვთის წინაშე?

ზნობით ცხოვრებაში სწარმოებენ: გონება, შეგნება და ნება. ვისაც ესმის ამ ნიჭთა ღირსება, იგი გონებით უკველად მოაპოვებს ქმშარიტებასა, შეგნებით მიიღებს მას, ნებით შეიყვარებს მას, ხოლო ღვთის ნების აღსრულებთა არის გამოხატვა უმაღლესი ქმშარიტებისა, რადგანაც ამით ადამიანი მიეხვევა ცხოვრების უზენაესს მიზანსა, უკვდავ ნეტარებასა. ამას გვიმტკიცებენ ჩვენნი წინაპრნი, რომელთაც უცხოვრიათ ამ ქვეყანაზე არა თავნე-ბობითა, არამედ ღვთის ნების ასრულებითა და მით დაუმკვიდრებიათ სასუფეველი ღვთისა. ამიტომ, იმ ადამიანს, რომელიც თვის ცხოვრებაში არ ასრულებს ღვთის ნებასა, რომელიც თხოულობს ცხოვრების სიწმიდესა,—უგუნურად თავნებობს და იმყოფება ბიჭვრებაში, არავითარი სასამართ-ლებელი მიზეზი არა აქვს.—ადამიანს უნდა ახსოვ-დეს, რომ ნება ღვთისა, სწყალობს თუ სჯის ამ ქვეყანაში, ყოველთვის არის სახიერი და ადამიან-ისთვის სასარგებლო: მართალსა სჯის იგი მის ასამაღლებლად, ცოდვილსა სჯის გამოსაუხიზებლად, კეთილ გზაზე დასადგენად.

ასეთი არიან გზანი უფლისა, რომელთა სა-შუალოობითაც მიჰყავს უფალს ადამიანი უმაღლესი მიზნისადმი.

მამო ჩვენო! გარდამოგვივლინე ჩვენ, მონათა შენთა, სული სიბრძნისა, რათა ვყოთ ჩვენ ცხოვ-რებაში ნება შენი წმინდა, შენდა სადიდებლად და ჩვენდა სასარგებლოდ. დახმე ჩვენ შორის სუ-ლი თავნებობისა, რომელიც ესოდენ გვავენებს ჩვენ-ნაცვლად მოგვანიქე სული მოთმინებისა. რათა ჟამსა მწუხარებისასა ვგრძნობდეთ ჩვენს უღირებასა და არა გყვდრიდეთ, ხოლო ჟამსა სიხარულისასა, გამდლობდეთ და გიგალობდეთ შენ.

o. ბაღუკეო.

საჭირო კალენდარული ცნობანი.

კვირავის, ხმის და სწავსკრო სახარების მაჩვენებელი 1907 წელსა.

ო ვ ე ნ ი.	რიცხვი.	კვირაჲსკუ.	ხ მ ა.	სწ. სახარ.	ო ვ ე ნ ი.	რიცხვი.	კვირაჲსკუ.	ხ მ ა.	სწ. სახარ.
იანვარი.	1	32	7	შუაშ.	ივლისი.	1	3	2	3
	6	შუაშ.	შუაშ.	შუაშ.		8	4	3	4
	7	33	8	11		15	5	4	5
	14	34	1	1		22	6	5	6
	21	35	2	2		29	7	6	7
	28	36	3	3					
თებერვალი.	4	37	4	4	აგვისტო.	5	8	7	8
	11	მ. ვ.	5	5		12	9	8	9
	18	ბ. მ.	6	6		19	10	1	10
	25	წ. ღ.	7	7		26	11	2	5
მარტი.	4	ყ. დ.	8	8	სექტემბერი.	2	12	3	6
	11	1 კ. მ.	1	9		9	13	4	7
	18	2 კ. მ.	2	10		16	14	5	8
	25	3 კ. მ.	3	11		23	15	6	9
						30	16	7	10
აპრილი.	1	4 კ. მ.	4	1	ოქტომბერი.	7	17	8	11
	8	5 კ. მ.	5	2		14	18	1	1
	15	ბზობა	შუაშ.	შუაშ.		21	19	2	2
	22	ბწმე	შუაშ.	ტყმა.		28	20	3	3
	29	მ. კ.	1	1					
მაისი.	6	3	3	3	ნოემბერი.	4	21	4	4
	13	4	4	4		11	22	5	5
	20	5	10	10		18	23	6	6
	27	6	11	11		25	24	7	7
ივნისი.	3	7	2	2	დეკემბერი.	2	25	8	8
	10	8	დღ.	დღის		9	26	1	9
	17	1	რიგ.	1		16	27	2	10
	24	2	1	2		23	28	3	11
						30	29	4	1

უქმე ღლევა რადგან სსხელმწიფო დაწესებულებებში მსახურება და სსწავლებლებში სწავლება ან არის.

იანვარი. 1 ახალი წელიწადი (ორშაბათი).
6 ნათლის-ღება (შაბათი).

თებერვალი. 2 მირქმა (პარასკევი).
მარტი. 2—3 პარასკევი და შაბათი ყველიერისა.
25 ხარება (კვირა).

აპრილი. 19—20—21 ხუთშაბათი, პარარასკევი და შაბათი ვნების კვირა.
22—28 ბრწყინვალე ვიორიაკის, პასექისა,
23 სახელ-წოდება ხელმწიფე იმპერატორისა (ორშაბათი).

მაისი. 6 დაბადება ხელმწიფე იმპერატორისა (კვირა).
9 წმიდა ნიკოლოზ საკვირველ-მომქმედისა (ოთხშაბათი).
14 გვირგვინოსნება მათი იმპერატორებით უდიდებულესობათა (ორშაბათი).
25 დაბადება ხელმწიფე იმპერატორისა (პარასკევი).
31 ამაღლება უფლისა (ხუთშაბათი).

ივნისი. 10 სული წმიდის გარდამოსვლა (კვირა).
11 სამების დღესასწაული (ორშაბათი).
29 პეტრე-პავლობა (პარასკევი).
ივლისი. 22 სახელ-წოდება ხელმწიფე იმპერატორის მარიამ თეოდორეს ასულის (კვირა)
30 დაბადება მემკვიდრე ტეხარევიჩის (ორშაბათი).

აგვისტო. 6 ფერისცვალება უფლისა (ორშაბათი).
15 მიძინება ყ-დ წმიდა ღვთის-მშობლისა (ოთხშაბათი).
29 თავის კვეთა იოანე ნათლის მცემლისა (ოთხშაბათი).
30 კეთილ-მორწმუნისა ხელმწიფისა მთავრისა ალექსანდრე ნეველისა (ხუთშ.).

სექტემბერი. 8 დაბადება ყ-დ წმიდისა მარიამისა (შაბ.)
14 ამაღლება უფლის გვარისა (პარასკ.).
26 მოციქულისა და მახარებლის იოანე ღვთის მეტყველისა (ოთხშაბათი).

ოქტომბერი. 1 სვეტი-ცხოვლობა (ორშაბათი).
5 სახელ-წოდება მემკვიდრე ტეხარევიჩისა (პარასკევი).
21 ტახტზე ასვლა ხელმწიფე იმპერატორისა (კვირა).

22 ყაზანის ღვთის-მშობლის ხატის დღესასწაულობა (ორშაბათი).

ნოემბერი. 14 დაბადება მკერდი ღვთისმშობლისა (ოთხ.).
21 ტაძრად მიყვანება ყ-დ წმიდა ღვთისმშობლისა (ოთხშაბათი).

დეკემბერი. 6 სახელ-წოდება ხელმწიფე იმპერატორისა (ხუთშაბათი).
25, 26, 27 შობის დღესასწაულები.

შვის დაბნელება მოხდება 1907 წელში სამჯერ და მოგარას ორჯერ.

1) პირველ იანვარს დაბნელება მზე დიდიდან ექვს საათზე და 23 წუთზე და დასრულდება ოთხ საათზე და 49 წუთს. კასპიის იქითა მხარეში, ციმბირში და შუაგულ აზიაში დაინახვენ სრულს დაბნელებას და დანარჩენ აზიის ადგილებიდან ნახელობით.

2) მეორე სრული დაბნელება იქნება მზისა 21 და 22 დეკემბერს, 21 დეკემბერს დაიწყება დაბნელება საზოგადოდ 2 საათს და 38 წუთზე საღამოთი, დასრულდება დეკემბრის 22 ს 2 საათზე და 53 წუთზე ღამით. დაინახება მწყნარე ოკეანის სამხრეთით.

3) მესამე რკვალი ნამგლის მსგავსი დაბნელება მოხდება 27 ივნისს. დაბნელება დაიწყება საზოგადოდ ქვეყანაზე დღის სამ საათზე და ხუთ წუთზე დასრულდება საღამოს 8 საათზე და 45 წუთზე დაინახება ამერიკის სამხრეთით.

1) კერძო დაბნელება მოგარას მოხდება 16 იანვარს, დაიწყება 2 საათზე და 36 წუთ. დღისით, დასრულდება 5 ს. და 40 წ. დაინახება ციმბირის აღმოსავლეთისაკენ.

2) მეორე დაბნელება მოგარასა მოხდება 12 ივლისს. დაიწყება 5 ს. და 34 წ. ღამით. დასრულდება 8 ს. და 11 წ. რუსეთში არ დაინახება.

ტარსას წინასწარმეტყველება.

გაზაფხული წყნარი და სსსიამოვნო. ზაფხული სიცხიანი და წვიმიანი. შემოდგომა ყ-დ სსსიამოვნო. ზამთარში ხან-და-ხან კარგი ტაროსი იქნება, მაგრამ საზოგადოდ ყინიანი და დასასრულ კინკლიანი და წვიმიანი ამიდები იქნება. მოსავალი უხვად მოვა.

ბანსხალბა.

მიიღება ხელის-მოწერა 1907 წლისათვის ორ-კვირულ შურნალს

XXIV წ. „მწუემს“-ზე XXIV წ.

ჟურნალის ფასი:

12 თვით 3 მან. - 6 თვით 2 მან.

ბანსხალბა ხელის-მოწერა შეიძლება დაბა ევრაღაში რედაქციაში, თბილისში წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მალაზიაში. ვისაც ნაწილ ნაწილად სურს ხელმოსაწერი ფულის შემოტანა მან უნდა წარმოადგინოს პირველ იანვარს 1 მ. პირველ აპრილს 1 მ. ჰ პირველ ივლისს 1 მ. სოფლის მასწავლებელთ და ლარიბთ გაზეთები დაე-თმობათ მთელის წლით ორ მანკეთად.

რედაქცია იმყოფება დ. ევრაღაში რედაქტორის საკუთარ სახლებში.

გარეშე მცხოვრებთ ჟურნალის დაბარება შეუძლიათ ამ მარცხით: Вь Квирылы, вь редакцию журнала „МЦЕМСИ“.

რედაქციაში მოიპოვება წარსული წლების რამდენიმე სრული გამოცემანი „მწუემსი“-სა, რომელნიც ორ მანეთად დაეთმობათ მსურველთ.

რედაქციაში მოიპოვება აგრეთვე მზავალ-გვარი საკითხავი წიგნები და სახელმძღვანელო გამოცემანი, რომელთა კათალოგი დრო-გამოშვებით ჟურნალში იბეჭდება და მსურველთაც შეიძლება დაიბარონ რედაქციიდან უფასოდ.

რედაქტორ-გამომცემელი დეკანოზი დ. დამბაშიძე.

მიიღება ხელის მოწერა 1907 წლისათვის.

საყმწვალა სურათებიანი ჟურნალა

წელიწადი ნაკადული მესამე

1907 წ. 1-ლ იანვრიდან 1908 წ. 1-ლ იანვრამდის

1907 წლიდან რედაქცია შეეცდება ჟურნალ „ნაკადულის“ შინაარსის გაფართოებას. ჟურნალში მონაწილეობა ადგილითქვს ჩვენს საუკეთესო მწერლებს და ჰედაგებებს.

წლიურ ხელის-მოწერა მთავრდება: 24 წიგნი, ჟურნალი „ნაკადული“ მთავრდება-წლისათვის, 12 წიგნი, ჟურნალი „ნაკადული“

მოზრდილთათვის დასურათებელი წიგნები წლიურ ხელის-მოწერათ საჩუქრად არა ნაკლებ ასის გვერდის თითო. პირველად მიიღებენ კრამის ზღაპრებს.

წლიური ფასი ორივე გამოცემისა დამატებით, ე. ი. 39 წიგნისა რჩება ისევე 5 მანეთი, ნახევარი წლით 2 მან. 50 კაპ., ცალკე პატარებისათვის 24 წიგნი—3 მანეთი, მოზრდილთათვის 12 წიგნი—3 მანეთი. ხელის-მოწერა მიიღება წლიურად და ნახევარი წლით. თითო ნომერი ლურნალისა პატარებისათვის ეღირება 15 კაპ., მოზრდილთათვის—25 კაპ. ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ ნაწილად.

გსთხათ ხელის-მოწერებს ადრესი გარეგნით დასწყერონ, დროზე შეგეტყობინებ ბინის გამოცვლას.

ხელის მოწერა მიიღება:

- 1) „ნაკადული“ რედაქციაში. გოლოვინის პროსპ., ზუბოლა-შვილის სახ., № 8 ყოველ დღე 9—2 საათამდე, სამუშაო-ბით საღამოთიც;
- 2) წერა-კითხვის გამავრცელებელ წიგნის მალაზიაში, სახანოს ქუჩა. სახლი თეოდ-ზნაურს;
- 3) წიგნის მალაზია „Новая рѣчь“-ში, გოლოვინის პროსპ.;
- 4) წიგნის მალაზია „Образованіе“-ში, მისაილოვის ქუჩა;
- 5) ქუთაისი. წიგნის მალაზია „კოლხიდა“-ში; ბაქოში, ანან გრიგორის ასულ ქვანისთან და ნინო კახორას ასულ დეკანოზიშვილთან;
- 6) ბათუმში, მარიამ ივანეს ასულ ელიასთან, კნენა სოფლი ნაკაშისთან და ჩერნომორსკია ნოვოსიას რედაქციაში;
- 7) ყვრილია, წიგნის მალაზია „ივერია“-ში;
- 8) აზურგეთი, წიგნის მალაზია „იმეში“;
- 9) თელავი, საზოგადო ბიბლიოთეკაში, ბ. გუშაძესთან;
- 10) ელისავეტოპოლი, ბ. კონსტანტინე ოდიშორასთან;
- 11) ახალციხე, სამოქალაქო სასწავლებლის ინსპექტორ ბ. ქიქოძესთან.

რედაქტორი მარიამ ივანეს ასული დამურიახი, გამომცემელი თამ. პამ. იოსებ. თუშანიშვილი.

3—2

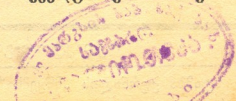
მიიღება ხელის მოწერა 1907 წ.

ყოველ დღიურს საგოლიტიმო და სალიტირატურ გაცემითი

„ისარნი“

გ ა ზ ე თ ი დ ი რ ს

ერთი წლით: ტფილისში 6 მან. 50 კ., ტფილისის გარედ 7 მან., საზღვარ-გარედ 12 მანეთი. ნახევარი წლით: ტფილისში 4 მან., ტფილისის გარედ 4 მან. 50 კ., საზღვარ-გარედ 6 მან., ერთი თვით: ტფილისში 75 კ., თფილისის გარედ 80 კ., საზღვარ-გარედ 1 მან. 50 კაპ. ცალკე ნომერი ევალგან ერთი შურა.

სულის მოწყვრას შეიძლება:

ბიზნისში: 1) „შეგობრის“ რედაქციაში (ელისაბედის ქუჩა, № 1, მთლიან სახლი). 2. „ქ. შ. წ.-კ. საზოგ.“ წიგნის მაღაზ. შიო ქუჩუკაშვილთან (სასახლის ქ.). **ქ. თბილისში:** ისიდორე გეიკარიძესთან („კოლხიდის“ ამბანავაზაში). **ბათუმში:** გიორგი ჩხვიძესთან (ტიქინაძის და ჩლაიძის მაღაზიაში).
ფოსტის ადრესი: თიფლისი, რედ. „**МЕГООБАРИ**“.

3—2

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1907 ГОДЪ

КАВКАЗЪ

Подъ редакціей П. А. ОПОЧИНИНА

Газета будетъ выходить въ увеличенномъ форматѣ.

подписная цѣна съ доставкой и пересылкой:

На годъ для городскихъ подписчиковъ . . . 7 р.
 „ „ „ ивогородныхъ поди. 8 р. 50 к.
 На 6 мѣсѣцъ для городскихъ подписчиковъ 4 р.
 „ „ „ ивогородныхъ поди. 5 р. 50 к.

ОТДѢЛЬНЫЕ НОМЕРА ПО 5 КОПЕЕКЪ.

Допускается разсрочка для годовыхъ подписчи-
 ковъ.

Для городскихъ

1-й вѣсѣцъ при подпискѣ 2 руб., 2-й—къ 1-му марта
 2 руб., 3-й—1-му мая 2 руб., 4-й—къ 1-му іюля 1 р..

Для ивогородныхъ

1-й вѣсѣцъ при подпискѣ 2 руб. 50 к., 2-й—къ 1-му
 марта 2 руб., 3-й—1-му мая 2 р., 4 и 1—му іюля 2 р.

КОНТОРА и РЕДАКЦІЯ—въ Тифлисѣ,
 Эриванская площадь, домъ Харазовой.

3—2

Открыта подписка 1907 годъ

НА ЕЖЕНЕДЕЛЬНЫЙ ИЛЛЮСТРИРОВАИ. ДУХОВ-
 НО-НАРОДНЫЙ ЖУРНАЛЪ

XX г. изданія. „**КОРМЧІЙ**“ XX г. изданія.

Издаваемый при участіи Отца ІОАННА
 КРОНШТАДСКАГО

ВЪ ГОДЪ СЪ
3Д 4 РУБ. ПЕРЕСЫЛКОЙ ДАЕТЪ:

52 №№ ИЛЛЮСТРИРОВАННАГО ЖУРНАЛА разно-
 разнаго интересаго духовно- нравственнаго содержанія.
 Въ журналѣ, между прочимъ, будетъ продолжаться

печатаніемъ статей, имѣвшихъ выдающійся успѣхъ въ
 прошлыхъ годахъ:

ОТВѢТЫ НА НЕДОУМЪННЫЕ ВОПРОСЫ,

Свящн. В. А. ЧЕРКЕСОВА и его же

„**КРАТНІЕ ОТВѢТЫ ВОПРОШАЮЩИМЪ**“ на личные запросы
 каждаго.

КАЖЪ ЖУРНАЛУ БЕЗПЛАТНО ПРИЛАГАЮТСЯ:

52 №№ ЕЖЕНЕДЕЛЬНАГО ВѢСТНИКА подѣ
 заглавіемъ: **СОВРЕМЕННОЕ ОБОЗРѢНІЕ** событій текущей
 жизни, издаваемого по програмѣ: 1) руководящая пе-
 редовая стаѣя на современные темы; 2) первая
 жизнь; 3) общественная жизнь; 4) заграничныя извѣ-
 стія; 5) добрые люди нашего времени; 6) полезныя
 свѣдѣнія и указанія; 7) разныя замѣтки; 8) изъ газетъ
 и журналовъ.

52 №№ ИЛЛЮСТРИРОВАННЫХЪ ЛИСТОВЪ по жи-
 тиямъ воскресныхъ святыхъ (для чтенія въ храмѣ и
 семѣ) въ праздничные дни, а также для бесплатной
 раздачи вароду въ церквахъ).

12 Книжекъ для народа подѣ общимъ заглавіемъ:
 „**Народная бібліотека НОРМЧАГО**“, состоящая изъ ряда
 назидательныхъ разсказовъ изъ быта народнаго, школь-
 наго, миссіонерскаго, военнаго и проч.

12 Православно-миссіонерскихъ листовъ, заключа-
 ющихъ въ себѣ отвѣты на недоумѣнные вопросы раскол-
 сектанства.

12 иллюстрированныхъ листовъ на современно-общ-
 ственные вопросы, выдвигаемые настоящимъ смутнымъ
 временемъ.

1 книга проповѣдей на все воскресные дни цѣлаго
 года, а также на разные случаи приходской жизни.
 Для удобства пользованія этимъ весьма цѣннымъ для
 Пастырей-Проповѣдниковъ приложеніемъ, редакція
 разошлетъ его при первомъ же № журнала на 1907 г.

12 КНИЖЕКЪ подѣ общимъ заглавіемъ:
 „**СОВРЕНЕННЫЕ ВОПРОСЫ ПРИ СВѢТѢ ХРИСТІАНСТВА**“

„**КОРМЧІЙ**“ предназначается для благочестиваго чтенія
 въ каждой СЕМЬИ православно русскаго народа. Все статьи
 „Кормчаго“ глубоконазидательны, изложены простымъ, понят-
 нымъ вароду языкомъ.

Выписывающіе 10 экземпляровъ годовыхъ
 получаетъ еще 1 экз. бесплатно.

журналъ „Кормчій“ одобренъ и рекомендо-
 ванъ разными вѣдомствами.

подписку на журналъ „**КОРМЧІЙ**“ посылать по такому
 адресу: „Москва“, Большая Ордынка, домъ Королева,
 въ редакцію журнала „Кормчій“.

3—2

რედაქტორ-გამომცემელი დეკ. ზ. ლამაშიძე, 30 იანვარი, 1907 წ.

სტამბა ჟურნალის „მწვეთის“-ს რედაქციისა (დეკ. დ. ბ. ლამაშიძისა) ყვირილა საკუთარ სახლში.